

РІК LVII, Ч. 2

ЛЮТИЙ — 2000 — FEBRUARY

№ 2, VOL. LVII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК LVII

ЛЮТИЙ

Ч. 2

Виходить раз у місяць
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — Ірена Чабан
Редактор англomовної частини — Тамара Стадниченко

Редакційна колегія:

Ірина Куровицька — (з уряду) — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Любов Волинець
Іванна Ганкевич
Анна-Галя Горбач
Іванна Рожанковська
Ярослава Рубель — (з уряду) — прес. реф. Головної Управи
Марта Тарнавська

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Адміністратор-бухгалтер М. Оріся Яцусь
Тел./Факс: (732) 441-9377

Річна передплата в США
Для членів СУА \$ 25.00
Для інших передплатників \$ 30.00
Поодинокое число \$ 3.00
В країнах поза межами США US \$ 40.00

OUR LIFE

VOL. LVII

FEBRUARY

№ 2

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — Irena Chaban
English Editor — Tamara Stadnychenko

Contributing Editors:

Iryna Kurowyckyj — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Lubow Wolynets
Iwanna Hankewych
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair
Martha Tarnawsky

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Business administrator: M. O. Jacus
Тел./Факс: (732) 441-9377

Annual subscription in the USA for UNWLA members \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers..... \$ 30.00

Annual subscription in countries other
than USA..... \$ 40.00 US currency
Single copy \$ 3.00

ЗМІСТ

Антоніна Листопад. Відчинена брама	1
Людмила Смоляр. Олена (Мар'яна) Зависна — типовий образ жінки-героїні чи героїчний епізод історії України ...	1
Ася Гумецька. Кілька слів про Віру Андрушків	5
Стефанія Павлишин. Українська музична культура сьогодні	7
Таїса Богданська. І в небі є фортепіани	10
Галина Лашенко. Я була молодшою дружкою Олени Теліги	11
Our Life	
Iryna Kurowyckyj. From the desk of the President	15
News from UNWLA Headquarters	15
Miriam Poliwoda Moody. Tribute to Mary Siwak	17
Martha Pelensky. Ecology/Environment: Mandate and Mindset	18
Ivan Kernytsky. The Pyrohy Ladies	19
DMZ. Lesia's Beauty Shop	20
Martha Bohachevsky Chomiak. Book Review: Anna Reid's <i>Borderland</i>	21
Ihor Magun. Understanding Estrogen	22
Ірина Куровицька. Нова акція Союзу Українок Америки	23
Новини Головної Управи	24
Діяльність округ і відділів	25
Загальні збори відділів	28
Відійшли у вічність	29
Добродійство	30
Нашим дітям	34
Лукія Гриців. Смачного!	36

Ілюстрації Дарії Наумко.

Illustrations by Daria Naumko.

На обкладинці: Сотникова Олена (Мар'яна) Зависна.
On the cover: Olena (Mariana) Zavesna.

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переслані до інших видань.

Незамовлених матеріялів редакція не повертає, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріялів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати матеріяли і виправляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріялів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріяли просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторів".

Кошти вироблення кліше покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 2000 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: computopr@aol.com

ВІДЧИНЕНА БРАМА

Віки між собою сьогодні говорять,
Відчинена брама в самі небеса.
Ви знаєте, Лесю, як зводяться звори
І як висихає остання роса.

Зібралось нині нас дуже багато
Є таїнство душ і шляхи крем'яні.
Що скажете, Лесю, про нинішнє свято?
Ми знов серед лиха співаєм пісні.

Не спинять, не струять, не вмре, не загине,
Так камінь, як камінь, він котиться вниз
Ви плачете, Лесю, на власних фестинах,
А ми вже не маємо навіть і сліз.

Одна лиш утіха, що молимося Богу
Відкрито, і ставимо свічку в імлі.
Ви чуєте, Лесю, той жалібний стогін
На паперті храму своєї землі.

Як завжди, ласкаво палає жертovníк,
Обпечені діти, німі матері.
Вам соромно, Лесю, за нашу безмовність,
А ми вже свій сором втопили в Дніпрі.
І з жалем вселенським такії безжальні,
Ласкавості просить холодна любов.
То як нам писати святії скрижалі.
Коли ж бо свій свого осквернює знов.

І знову колиска ні в чому не винна,
Одна колискова над нами всіма.
Ви знаєте, Лесю, вже є Україна,
Але Українців ще майже нема.

Віки між собою сьогодні говорять
Відчинена брама в самі небеса...

Антоніна Листопад

ЖІНОЧІ ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

ОЛЕНА (МАР'ЯНА) ЗАВИСНА — героїчний епізод чи типовий образ жінки-героїні в українській історії

Олена (Мар'яна) Зависна та її подвиг відтворюється в нашій історії разом з епізодом облоги старовинного українського міста Буші. Було це під час польського наступу в році 1654. Для придушення всенародного повстання на Україні проти національного і соціального гніту польський король направив своє військо на Поділля, звідси воно мало розширити свої дії на все Правобережжя, щоб вернути собі втрачене. Під керівництвом найдосвідченіших польських полководців, запеклих ворогів України Станіслава Потоцького, Стефана Чарнецького і Станіслава Лянцкоронського йшло 20 тисяч кінноти, 8 тисяч піхоти і тисяча мушкетерів — найманців з Німеччини. Йшли вони на Бушу, наводячи жах на мирне населення

— випалювали міста й села, убивали людей.

У тодішній Буші, як подає нам Ігор Лоський у своїй статті "Українська жінка в козацьку добу" (Жінка.—1935.—Ч. 15-16), було 12 тисяч цивільного населення, а військова залога, що захищала фортецю, нараховувала 6 тисяч козаків. Чуючи про наближення численного польського війська і про ті страхоття, які воно чинить на своєму шляху. Буша все ж не похитнулася. Бушанці як один, навіть жінки, стали на захист. Польські війська обложили фортецю. Оборона була вельми тяжкою. Гинули козаки, цивільні бушани, але водночас дуже великі втрати були й серед загарбників. Після кількох невдалих штурмів і після того як залога рішуче відмовилась піддатися, польські

гетьмани наказали генеральний штурм. Один з них Лянцкоронський наказав кінноті позлазити з коней і лізти на скелю, пославши туди навіть візників та слуг. “Довго і марно працювали поляки, — описує цю подію історик, — козаки сипали на них кулями, немов градом, польські вояки падали з валів. Буша стояла непорушна. Чарнецький спостеріг, що зі ставу, який закривав місто з одного боку, можна спустити воду, зробити греблю і вода у ставі впаде. і тоді, коли козаки змушені були з усіх боків стримувати ворожий наступ, польська кіннота злізла з коней, перейшла пішки став та кинулась на одну з веж.

Козаки довго боронили це місце, чимало жовнірів перебили, але ж до поляків щогодини приходила свіжа сила; їм, зрештою вдалося проломити в одному місці мур і вдертися до середини міста... Українці, щоб не піддаватися ворогам, почали палити власні хати і вбивати один одного. Коли упав у битві керівник оборони Гречка, а з ним бушанський сотник Зависний — у лавах оборонців виникло занепокоєння. У цю критичну хвилину сталося несподіване — керівництво залогою взяла на себе дружина Зависного Олена (Мар'яна). Опір оборонців став ще сильнішим. Битва затяглася... Напасники, однак, мали на своєму боці значні переваги і прорвалися на територію фортеці. Коли для оборони було вже використано всі можливості, жінка вбитого сотника Зависного сіла на бочку з порохом та зі словами “Після любого чоловіка не хочу я лишатися на поталу жовнірам” — підпала бочку. Приклад відважної сотникової заохочував інших жінок, матері кидали в огонь та криниці власних дітей. До печери недалеко від міста встигли сховатися 70 жінок, але деякі з них загубили хусточки. По тих хусточках ворог довідався про їх сховище і запропонував жінкам здатися. Але завзяте жіноцтво відповіло на цю пропозицію стріляниною. Не бажаючи натрапити на вірну смерть, штурмуючи печеру, поляки спрямували туди течію потоку, що був поблизу та затопили печеру. Усі жінки потонули, ані одна не піддалася ворогам.

По завершенню бою коронний гетьман Станіслав Потоцький видав універсал, сповіщаючи населення Поділля про кари, яких завдано Буші і які чекають усіх на випадок непокори. Подоляни ж, як повідомляв тогочасний польський хроніст, не злякалися погроз Потоцького і “готувались діяти за прикладом Буші”. Вважали, що краще загинути з честю у боротьбі, ніж покоритися чужинцям, ворогам і піти в ту під'яремщину, яку магнати й шляхта знову несли на Україну. Пізніше польські історики-гуманісти засуджували криваві дії польського війська в Буші, уже взятій, подоланій. “Ми, — писав один із них, — не можемо без сорому згадувати про те, що 16 тисяч людей, які залиши-

лися в Буші живими після бою, польське військо вирізувало, нікого не милуючи”.

Більше трьох століть пройшло від днів славетної оборони Буші. Час не малий, але від XVI-XVII століть деякі пам'ятки тут збереглися: стоїть одна з башт фортеці, є також фортечні погребі (сховища), підземні ходи.

Ніхто в Буші не пам'ятає імені сотника Зависного, але є переказ, який нам подав Іван Родаченко (У славнозвісній Буші // Народна творчість та етнографія. — 1969. — № 1), що дружину його звали Мар'яною (а не Оленою, як це вказується в Енциклопедії Українознавства). Цій жінці — людині незвичайного героїчного характеру з давніх-давен виявляли тут, у Буші, особливу шану. Ті оборонці Буші, які змогли врятувати своє життя, поховали Олену (Мар'яну) Зависну з її донькою в одній могилі недалеко від фортечного дворища і поставили над нею хрест з пам'ятним написом. Все це збереглося, не загубилося й донині. Десь на початку минулого століття те дворище і земля навколо нього почали заселятися. Могила Олени (Мар'яни) Зависної була довгий час на садибі місцевих мешканців Дембовських, доглядалася вчителькою Бушанської школи Любов'ю Домбовською-Бортник та подружжям Барибанів.

Ось така героїчна миттєвість, епізод з історії про надзвичайну жінку — Олену (Мар'яну) Зависну. Однак для нас важливим є не лише відтворення сторінок нашої історії, але й пошук відповіді на питання: Чи була постать героїні Зависної винятком, чи це типовий традиційний образ української жінки в нашій культурі?

Проблема наявності або відсутності традиції для культури нації сама по собі значно важливіша, аніж здається на перший погляд. Традиція — це можливість входження в історію. Тільки через ту чи іншу традицію (її наявність, або відсутність) можна вписатися в історичний період, знайти своє місце, а отже легітимізуватися. Незнання, або позбавлення якої-небудь групи, в даному випадку жінок, права на традицію та її знання, віднімає у них легітимні можливості на визначення свого реального місця в історичному творенні культурних цінностей нації.

“Жінка-воїн, жінка-богатирика” — це унікальне явище в українській культурі, можливо, вперше було зафіксоване в статті В. К-Ш “Малорусская паленица”, надрукованій в “Киевской старине” (1887. — № 9). “Не знаю як кому, — пише автор статті, — а мені в козацьких наших піснях відчувається відгомін київських билин про жінок-воїнів — типі дуже звичному в нашій народній творчості”.

Звичність в нашій культурі героїчного типу жінки підтверджує і Євген Маланюк у своїй статті “Жіноча мужність” (Нова хата. — 1931. — Ч. 12)

“Українська жінка, — зазначається в статті, — має несподівано оригінальний, різко відмінний в порівнянні з жінками інших націй — характер. Якщо майже в усіх народів мітотворчість персоніфікує такий суто-мужеський прояв, як війну, в постаті мужчини Марса, Ареса, Вотана і т. д., то тільки наша староруська поетична думка “елліністично” втілює образ війни в постаті тієї Діви-Обиди зі “Слово о полку”, що “встала в силах Дажбога внука і воплескала лебединими крильми”.

Отже на світанку свого історичного життя національна психіка українська виявила досить оригінальне розуміння війни, яке дуже часто з’ясовується нам в епізодах дальшого ходу історії України.

“Українка, як мало котра жінка в Європі, — засвідчував Юрій Липа (Українська жінка // Жінка. — 1938. — Ч. 7-8), — була зв’язана із військом і військовістю. Послухаємо колядку, говориться в ній про вдову, що мала вона три доньки і посилала їх на війну. Дві відмовилися, бо не вміли коня осідлати, а “на ньому та й поїхати”. Зате третя, волинянка, відповіла:

*“Моя матінко-голубонько,
Я на війноньку та й поїду;
Я вмію коня осідлати,
А на ньому та й поїхати!”
Потім коня осідлала і
“Наперед війська виїхала,
Ой виїхала ще й викрикнула,
Шабелькою вимахнула”.*

(О. Пчілка. Українські колядки)

Українка, що йде в похід — це символ історичного факту участі українки у війнах. Найдавніші відомості подають інформацію уже про існування войовничих амазонок на рівнинах між Доном і Дніпром. Отже єдиний європейський міт про жінок-воїнів якраз зв’язаний з українками.

До характеристики ролі жінки за часів Великого Києва слід згадати княгиню Ольгу, яка проводила успішні походи. Взагалі її постать, навіть у порівнянні з таким чоловіком як князь Олег, робить значно більше мужеське враження.

А далі в нашій історії йде ціла галерея такого “Ольгового” типу жінок, яких Євген Маланюк називає “мужчинами в жіночій статі”. Постійні війни, напади диких кочовиків, безправність в межах Речі Посполитої — все це ставило, ще задовго до Хмельниччини українську жінку в таке становище, що вона часом зі зброєю в руках повинна була боронити свою родину від чужих нападників. Це повне небезпек життя сприяло виробленню того войовничого типу української жінки, який широко зафіксований українською народною поезією.

Найбільше показали українки свої воєнні

здібності в часах “вогня і меча”, в ХУІ-ХУІІ ст. Як пише в своїй розвідці Мірза-Авакянц (Українська жінка в ХУІІ ст. — Полтава, 1927); “тип жінки войовника, української амазонки ХУІ-ХУІІ ст. був значно поширений не тільки серед аристократок, але й дрібної шляхти з тією різницею, що магнатки проводили свої експансії в широкому масштабі, а звичайні шляхтянки задовольнялися найближчими околицями”.

Історик Антоній Ролле в монографії “Українські жінки” про жінку литовсько-козацької доби пише з подивом: “Не раз жінка виряджалась разом з чоловіком розвідати про ворога, брала участь в походах, сама командувала наїздами, що не раз кінчалися кривавими бійками, уміла стріляти, спритно скочити на коня, без утоми і відпочинку робила деякі переїзди, була дійсно загартована в боях”.

Цілу галерею таких жінок виводить у своїх прекрасних картинах історик Орест Левицький. Взяти хоча би таку Ганну Борзобогату-Красенську, що самовладно управляла маєтками луцької єпископії, вела безліч судових процесів і постійно нападала на сусідів. Вона легковажила всі розпорядки влади і навіть короля Стефанія Баторія. Раз з наказу короля проти свавільної жінки піднялася шляхта з цілого Волинського воєводства. Але Борзобогата не злякалася цього. Одягнена в панцир, на чолі своїх гайдуків зустріла вона шляхетське військо стрілами з гармат й розбила його до тла 11 серпня 1582 року під Красним.

А ось не менш войовнича постать — княгиня Софія Ружинська. У 1608 році вона, керуючи власним військовим відділом з 6000 піших і кінних вояків, під звуки оркестри з розгорнутими прапорами, штурмувала замок свого ворога князя Корецького у Черемші на Волині. Штурм удався і переможниця казала своїм воякам зруйнувати замок і спалити містечко.

Революційна атмосфера Хмельниччини ще більше сприяла появі таких войовничих жінок. Серед козацького суспільства, яке заступило шляху, бачимо гідних наступниць Борзобогатої і Ружинської. Та з тою різницею, що коли в “подвигах” цих останніх першу ролю відігравали моменти особисто-авантюристичні, в добі Хмельниччини вони мають вищий мотив — національно-патріотичний. Українська жінка бачить своє призначення у тому, щоб заступити своїх братів, які упадають чи опинилися в тяжких обставинах, а може в шаленому вирі боротьби шляхетно загинути, як жертва, чи як боєць.

Це вже згадана нами сотничиха Олена (Мар’яна) Зависна, Паліха, що заступила своїх чоловіків, командуючи військом і керуючи полковими територіями. Ці мужеські прикмети української жінки приймали іноді курйозні, анекдотичні

форми, як наприклад, у Насті Скоропадської, про яку казали, що це вона тримає булаву гетьманську — образ дуже символічний, бо в більш побутових і дещо прозаїчних (замість булави — макогон!) формах він зустрічається досить часто в українському побуті.

Войовничий дух в українського жіноцтва не вмирає і в період Руїни та знаходить свій прояв у такі трагічні для України хвилини, як перед і після Полтави. Прикладом таких енергійних жінок є хоча б жінка гетьмана Орлика. Після явного переходу гетьмана Мазепи на шведський бік — Орликова, разом з жінками інших мазепинців опинилась у Прилуках. До них, як свідчать історичні документи, приїхав туди один з колишніх урядовців гетьманської канцелярії, що перейшов на службу до росіян, щоб намовити присутніх там скоріше покинути Мазепу. Орликова не гаючись наказала схопити зрадника, замкнути його до в'язниці та відібрати всі папери. Ці папери рішуча жінка відправила з конем цього канцеляриста до Мазепи, вимагаючи від гетьмана розпорядження повісити зрадника. Лише щасливий випадок врятував йому життя.

Назагал, жінки і доньки мазепинців з героїзмом подиву гідним, переносили тяжкі удари долі, які впали на них після полтавського погрому. Одні, як Орликова або Ганна з Мировичів-Забіла, до кінця життя несли тяжкий хрест еміграції. Ще гірше довелося терпіти тим з них, які лишилися в Україні. Не маючи змоги покарати мазепинців, які емігрували, російська влада мстила їх рідні. Багато жінок і матерів мазепинців повинні були спокотувати “зраду” своїх чоловіків і синів на далекій Півночі. Так було з Пелагією Мирович, жінкою переяславського полковника і матір'ю мазепинця Федора Мировича. 28 років провела вона у Тобольську. А коли нарешті дозволено було їй повернутися в Україну, то під страхом смерті заборонялось листуватися з сином. У Тобольську опинились теж, разом з донькою Уляною, Олена Мирович, донька мазепинця Івана Ломиківського. Інша Мирович — Марина, так і скінчила своє життя у Тобольську. Само собою зрозуміло, що всі ці жінки були зруйновані не тільки морально, але й матеріально. Навіть у вдови Обідовської московський уряд конфіскував маєтки як у “зменщиці”.

А вже на початку XIX століття саме ці представниці вперто трималися у своїх салонах української мови в той час, як чоловіки давно попереходили на мову ворога, навіть і в цьому випадку, крім властивого жінці консерватизму, ми маємо також і певний героїзм.

Не можна сказати, що українська вдача знає виключно лишень тип такої мужньої чи навіть мужької жінки. Теж “Слово о Полку” заховало нам зворушливо-жіночий, діаметрально протилеж-

ний образ Ярославни, цієї ідеальної жінки й дружини, що, як і належить справжній жінці, охороняє родинне гніздо, молиться за воїначоловіка та плаче “в Путівлі на забрали аркучи”. Шевченко дав трагічно-жалісний, принижений образ Катерини, символічний максимум жіночого прокляття — безпомічності, безвладності й фатальної “приреченості” своїй фізіології.

Але традиція мужького типу української жінки, типу, що ми називаємо основним типом, незважаючи на всі перипетії, нашої катастрофічної історії, тривав і триває, очевидно до наших часів. Ніхто не підраховував скільки жінок було в армії УНР за часів 1918-1920 рр., а кількість їх була значною.

Скажуть, що це явище не є виключною власністю українського народу, що й інші народи мають Жанну д'Арк, королеву Лібушу, графиню Плятер. Але щодо нації української, впадають в око дві прикметні особливості. Коли в інших народів ця перевага елементів Мужчини у Жінки в ході історії зникає і блідне (згадаємо хоча б жінок-героїнь з германського епосу і порівняємо їх з типом середньовічної німецької жінки), коли у народу чеського “divce valka” залишилася лише цікавою історичною легендою, коли взагалі такі, сказати б, матріярхально-амазонські явища залишаються епізодами легендарно-давніми, то у нас вони проявляються аж донині.

“Коли ми об'єктивно, — писав Євген Маланюк, — зважимо той контраст, що являє собою українська жінка поруч із українським мужчиною, то ми примушені будемо визнати не лише перевагу в основному жіночому українському типі елементів Мужчини над Жінкою, а й про щось більше дивного, про якесь сказати б взаємне переміщення цих елементів, про якусь тенденцію в національній нашій природі до втілення майже абсолютного мужчини в жіночій формі. Може в психо-сексуальних глибинах цієї анатомії треба шукати українським біосоціологам причини такої, а не іншої нашої історії... Я не можу повірити, що психічна загадка української нації розгадується дуже просто і ми взагалі є нацією жіночою”.

Отож коли в інших народів героїчні чи мужні жінки лише трапляються, то у нас поява їх має якийсь систематичний, у всій неприродності своїй, майже природній характер.

Крізь всю українську історію, крізь образи жінок, їх діянь тягнеться яскрава традиція мужньо-героїчної української жінки, традиція, що з'єднує собою кийвську княгиню Ольгу з мужніми постатями жінок нашого часу і яка закладає легітимну основу історичної ролі української жінки як суб'єкта історичного творення.

Людмила Смоляр

Кілька слів про ВІРУ АНДРУШКІВ

Бернард Шов колись сказав: “Англія та Америка це дві країни роз’єднані спільною мовою”. Хтось міг би сказати щось подібне й про нашу діаспору та Україну і при цьому додати, що різнить нас не тільки мова, але й світогляд. Подивитися хоча б на молоде покоління українців в Америці, яке виростало в зовсім інших умовах, ніж українська молодь в ці самі роки на Батьківщині. Однак, у нас спільного все таки більше, ніж здається на перший погляд. Йдеться про духовний зв’язок з усім, що є справді українським по обидва боки океану. Знаємо приклади, коли молоді американці українського походження їдуть в Україну з бажанням допомогти своїм досвідом, своєю працею. А ще більше прикладів того, як “українські американці”, виховані батьками в національному дусі при підтримці різних виховних організацій, несуть своє знання і свою любов до рідної культури в американське середовище.

Сьогодні хочемо познайомити вас з однією такою представницею української діаспори, Вірою Андрушків, з якою, можливо, дехто з читачів уже знайомий або особисто, або з української преси. Віра належить до того післявоєнного покоління українців, яких доля закинула до американського континенту ще малими. Народилася вона на Тернопільщині, але була ще немовлятком, коли хуртовина війни вигнала її родину перше до Німеччини, а згодом до США. З її дитячих спогадів залишилися бідкання матері, що маленька Віра не говорила українською мовою, а тільки німецькою, яку чула від німкені, що її доглядала, поки батьки працювали у бауера.

Однак, після закінчення війни, коли родина опинилася в біженському таборі і дівчинка пішла до української школи, вона швидко опанувала українську мову. Те саме повторилося в Америці: маленька дружоклясниця ні слова не розуміла англійською мовою, якою велось навчання в катедральній школі св. Юра в Нью-Йорку, та не пройшло й трьох місяців, як дитина вже говорила

по-англійському. Це, до речі, типовий шлях багатьох емігрантських дітей, які в родині чують одну мову, а в довіллі іншу, і або стають двомовними, або цілком переходять на мову країни поселення. І тут велику роль грають батьки. У випадку з Вірою, роллю батька, який рано пішов з життя, перебрав Вірин старший брат Євген. Мати була постійно в роботі, але змогла прищепити доньці любов до України. Родина жила в українській дільниці нью-йоркського давнтавну. Крім щоденної школи, де раз на тиждень викладалася українська мова, та суботньої українознавчої на формування Віриного характеру великий вплив мав Пласт — пізніше вона стане не тільки бунчужною “Тих, що греблі рвуть”, але навіть комендантом пластового табору. Нью-Йорк тих часів пишався багатьма представниками української творчої інтелігенції, з якими НТШ влаштовувало щотижневі зустрічі. Це мало назву “Академічних семінарів”, до яких вчачала вся свідома українська спільнота. Без перебільшення можна сказати, що справжню українську культуру після війни плекала саме українська еміграція, особливо інтелігенція, яка виїхала з Галичини. Вірі пощастило бачити й чути цих людей і в Нью-Йорку і, пізніше, в Детройті та Чикаго.

Після закінчення школи, Віра поступила до Гантер коледжу, який закінчила зі ступенем бакалавра французької та російської мов, після чого стала аспіранткою на відділі славістики в Пенсильванському університеті. Мала намір кинути навчання й піти працювати перекладачем до Організації Об’єднаних Націй, але, за порадою своєї вчительки, вирішила продовжувати навчання й поступила в аспірантуру слов’янського відділу Мічиганського університету. Напередодні переїзду вийшла заміж за Богдана, інженера, який якраз тоді отримав працю у фабриці в Детройті. В університеті Віра слухала курси зі славістики, включаючи українську літературу, а крім того допомагала викладати російську мову. До закінчення програми їй залишалося ще кілька курсів, але вже очікувала

свою першу дитину і залишила університет. З'явилися нові обов'язки, чи не найважливіші в житті жінки-матері. Віра виховувала свою донечку — а потім і другу, яка народилася пару років пізніше, з любов'ю і посвятою. Разом з кількома іншими молодими матерями вона створила в Детройті дитячий садок, в якому сама була вихователькою. Коли діти підрости й пішли до української школи, Віра стала вчителькою в цій школі, викладала українську мову і літературу, географію, історію. Створила драматичний гурток, який при кінці навчального року ставив якусь п'єсу і діти деклямували жартівливі вірші про випускників, що їх компонувала сама Віра. Була ініціатором і керівником дитячої щотижневої радіопрограми новин, до якої учні самі збирали й готували новини різного змісту. Бачимо, що Віра посідає справжній талант у підході до молоді різного віку. І не тільки до молоді. Цей талант проявляється в її громадській діяльності, коли треба знайти спільну мову з різними людьми, заохотити їх до співпраці. Перелік різних заходів, які Віра організувала або в яких брала участь зайняв би кілька сторінок мілкового друку: це й детройтський Український Культурний Центр (Віра — член управи клубу), де відбувалися літературні вечори з деклямацією і співом (Віра деклямувала і співала в ансамблі "Луна"); і протести й демонстрації, розмови по радіо, інтерв'ю з репортерами американських газет з приводу голодомору та переслідування дисидентів-шістдесятників (Віра — голова Комітету захисту прав людини в Україні); в США (Віра редагувала дитячу сторінку в "Нашому Житті" від 1973 до 1981 року); і відео-фільмування "Історії українців Детройту" (Віра — координатор програми); відзначення тисячоліття християнства в Україні (Віра — зв'язковий з американською медією), і т.д. і т.п. Невипадково, детройчани пару років тому проголосили Віру "Українкою Року".

Ще до проголошення незалежності Віра на чолі груп туристів їздила по містах України, знайомилася з багатьма людьми, нав'язувала контакти. В рік проголошення суверенітету вона якраз була у Києві з групою студентів. Вони бажали відвідати засідання Верховної Ради, але їм відмовили, кажучи, що це неможливо — "ніззя". Тоді Віра добилася зустрічі з самим Кравчуком і він дав дозвіл на відвідини.

Попри всі свої громадські посади й зобов'язання, Віра не втрачала зацікавлення академічним світом. Вона повернулася до Мічіґанського університету, закінчила курсову програму і склала докторські іспити — залишилася тільки дисертація, над якою ще працює. Одночасно вона отримала посаду викладача української мови у Слов'янському відділі Вейнського університету в Детройті і якийсь час вела курси в обох університетах у додаток до вечірніх курсів українознавства для

дорослих. Якщо про Енея сказано, що він був хлопець моторний, то що ж сказати про цю енергійну жінку?... Крім славістики у Віри виявився неабиякий дар розумітися на економічних проблемах як Америки так і України. Це відразу заархівував декан Економічного факультету Вейнського університету, і ось, уже бачимо Віру координатором програми обміну студентами: з України, зі Львівського Інституту Менеджменту, яким тоді керував В. Пинзеник, щороку почали приїздити студенти на стажування в Детройті. Віра знаходила спонсорів, влаштовувала студентів по приватних помешканнях українців міста, знайомила студентів з американськими підприємцями, взагалі опікувалася цими стажерами, як могла. Це вимагало колосальної енергії і терпеливості, бо доводилося мати до діла з людьми різного характеру, різних культур. Разом з деканом та його заступником Віра кілька разів їздила в Україну, допомагаючи їм проводити семінари, виступаючи з доповідями і даючи інтерв'ю газетам та телебаченню. Не останньою в цих виступах була тема нашої української діаспори та її досягнень — для українських слухачів та читачів це було справжнє відкриття.

Серед академічних досягнень Віри треба згадати також дуже успішне керування Гарвардською літньою школою українознавства. Впродовж останніх трьох років Віра не тільки була директором цієї школи, але й викладала там курс українського бізнесового мовлення. У вересні цього року їй запропонували нову посаду: бути керівником програми "Партнерства", яку вже третій рік провадить організація Ю-Ес-ЮКрейн. Партнери — урядовці 18 міст України та Америки — діляться досвідом урядування в таких важливих ділянках як бюджет і фінанси, міський транспорт, комунальні послуги, залучення громадян і освіта. У кожному з українських міст-партнерів проводяться спеціальні дорадчі семінари — усі українською мовою, і представники з України приїждять на стажування і особисті зустрічі зі своїми американськими партнерами. Звичайно, Віра, як директор, бере активну участь у цих зустрічах і часто їздить в Україну. За її словами на спільних зустрічах усіх партнерів відчувається піднесений настрій і загальне задоволення — усі користаються обопільним досвідом. Оце і є та кропітка робота на рівні звичайних громадян, яка може допомагати стабілізації економіки й демократизації України. І наша Віра робить великий вклад у цю важливу роботу — честь їй і слава, хоч вона людина скромна і не потребує славословлення. Нехай, однак, знає, що ми повністю оцінюємо її самовідданий труд і вважаємо її найкращим зразком того, як треба служити "українській ідеї" і словом і ділом.

Ася Гумецька

Слово “культура” -- багатозначне. Його сенс простягається від поняття культури поведінки до ще більш зовнішнього окреслення “заклади культури”. В дійсності внутрішнє значення слова значно глибше, заторкує естетичні, моральні і навіть філософські категорії. Етичний бік поняття культури тісно пов'язаний з культурою поведінки, способу буття, відношення людини до оточення. Це останнє має якнайбільш безпосереднє відношення до сьогоднішнього стану нашої культури.

Українська культура, і особливо музична (а будемо говорити саме про неї) стоїть в цілому не нижче від західноєвропейської і найбільшою проблемою на сьогоднішньому етапі є її пропаганда. Наголошую -- в цілому, тому що необхідним є окреслення різних видів музики. Справа тут проста -- ми маємо добру музику та виконавців, але показуємо, популяризуємо не те, що є нашими найвищими досягненнями.

Культура внутрі нашої країни є значно складнішим питанням. Починається воно від розуміння ролі культури у становленні нації. Не буде у нас справжньої вартісної культури, поки суспільство не усвідомить її провідної ролі. Зрозуміло, що кожний нарід, в даному випадку український, мусить мати, насамперед, політичну незалежність, далі, міцну економіку, щоб з ним рахувалися інші країни. Необхідні досягнення науки, щоб здобути міжнародний престиж, щоб нас поважали інші держави. Але наука є нейтральною, а лише культура, в її рамках мистецтво, у мистецтві -- музика надають ознаки неповторної своєрідності даному народові.

У складний для нашої нації час матеріальних труднощів культура звичайно відсувається на дальший план. Та розуміючи першорядне значення політичної і економічної незалежності народу, слід пам'ятати, що тільки культура творить справжню історію даної нації. В умовах поневолення наш нарід зберігся завдяки захованню традицій -- звичаїв, культури, а в цих рамках мистецтва і музики. Тільки в літературі, образотворчому мистецтві, музиці, в театрі і кіно спостерігаються ті відмінності, ті неповторні і оригінальні риси, які є притаманні лише даному народові і ніякому іншому. Навіть в нашу епоху космополітизації і свідомого прагнення до загальнолюдського зближення найбільш цінується своєрідне, індивідуальне.

Українська культура має такі оригінальні прикмети, як у сфері народній, так у професійній. Проте, ми часто трактуємо її надто однобічно. У галузі музики захоплюємося сучасною естрадою, рок і поп -- музикою і також найчастіше її експортуємо. Тим часом, хоч наші розважальні жанри і уві-

рали в себе немало від своєрідних рис народних пісень і танців, вони звичайно не встигають за технічною еволюцією у їх демонстрації, тому й “відстають”.

Та ще важливішою справою є фетишизація естрадної музики. Розважальне мистецтво є необхідне в житті людини, та при цьому ми забуваємо, як змінною є мода на легку музику. Не слід думати, що музиканти-професіонали недооцінюють значення “легкої”, розважальної музики. Вона кожній людині необхідна. Адже естрадою ми всі захоплюємося в юності. Та звернімо увагу на таке знаменне явище, що наші смаки у цьому напрямку зовсім не розвиваються, стоять на місці. Якщо у галузі поважної музики ми, наприклад, спершу захоплюємося Чайковським, відтак Бахом, нарешті, так званими модерністами, то у легкій нам близьке лише те, що є спогадом юності.

У жанрі естради те, що ми любимо молодими, дороге нам і в подальшому житті. Старшим чужа розважальна музика молоді і навпаки. А діється так тому, що “легка” музика відбиває лише актуальний побут, спосіб життя сьогодення, вона не творить історії культури, її традиції, а змінюється і йде в забуття разом з модою. Тому-то старше покоління не може змиритися з рок, і тим більше, техно музикою. І це незалежно від рівня звучності, який для всіх є однаково фізіологічно шкідливим; йдеться про самий музичний матеріал -- тип мелодики, ритміки, виконавський склад. Адже навіть найбільш популярні “шлягери” зникають, забуваються по кількох роках.

Очевидно, кожний має право на свій музичний смак і слухання того, що йому до вподоби. Та етика культури -- це вміння враховувати її різноманітність, не тільки допущення до існування, але підтримка того, що складніше, але без чого ми не зможемо існувати, як культурний нарід. І тут етика дуже близько сходиться з естетикою: адже більшість слухачів не тільки тому не цінують класику, що її не люблять, але, що її не знають.

В історію культури входять кращі зразки народної творчості, які зберігаються сторіччями. (До речі, сумнівно, чи так буде з сьогоднішнім фолкльором; колись його творили найбільш обдаровані одиниці, сьгодні, наприклад за народну різьбу, вишиванки беруться тільки для заробітку, часто люди без смаку, звідси жажливо яскраві, різкі кольори, навіть в гуцульських виробках). Очевидно, що сьогоднішня техніка збереже для майбутнього все, але це буде лише автоматична безвиріска фіксація, яку здиференціює тільки історія.

Пісенна не народна творчість має подібно коротке життя, як і естрада. В історії культури

залишилися тільки її окремі зразки -- символи, як наприклад "Марсельєза". Навіть національні гімни з часом змінюються.

Отже, в непорушній скарбниці культури зберігається тільки музика клясична і кращі зразки фолкльору. Народну творчість слід високо цінувати і шанувати; зокрема, ми маємо дуже оригінальний карпатський фолкльор, але цим не можна обмежуватися. Чим більше і довше нарід є ізольований від цивілізації, тим своєрідніша його творчість. Тому в конкуренції з нами напевно виграють африканці чи полінезійці. Крім того, багато хто за кордоном міг би сумніватися, чи ми вже дійшли до стадії професійної музики, чи ще є на рівні усної традиції. А це тому, що дуже мало показуємо нашу клясику минулого і сучасності, переважно обмежуємося фолкльорними ансамблями.

Наші часи для існування культури є складними і з інших причин. Ми живемо в епоху, подібну до кінцевого етапу римської імперії, коли маси хотіли тільки "хліба і видовищ". Закордоном жанри розважальної музики стоять технічно вище, як в Україні. В економічно розвинених країнах сама назва "шоу-бізнес" вказує на комерційний аспект справи, коли з розважальною музикою в ефектному оформленні можуть конкурувати тільки футболісти і гокейні матчі. Зрозуміло, що слухачі і глядачі є в тому випадку тільки об'єктом добування грошей.

Але там існує і другий бік медалі -- адже в таких країнах як Німеччина, Австрія, Франція, Чехословаччина, а також Італія, якщо йдеться про оперний жанр, на концерти клясичної музики буває важче здобути квитки, як на естраду. Причому потенційними слухачами є у більшості молодь. Найважливішою причиною цього явища є тяглість культурних традицій, музичного виховання.

Вже віками в цих країнах навіть діти залучалися до слухання опер, симфоній, квартетів. Наприклад, чеські клясики Сметана і Дворжак ще вдома грали струнні квартали Гайдна. А батько Дворжака був сільським корчмарем. То ж не дивно, що у Празі можна часто зустріти на концертах юних військових з партитурами в руках, що навіть у малих німецьких містечках молодь штурмує вхід на концерти камерної інструментальної музики, що з таксистами можна кваліфіковано порозмовляти про клясику і новинки сучасної серйозної музики.

Не повірила б, як би сама не мала розмови з водієм таксі у Дрездені, куди приїхала на симпозиум. Він хвалився, на які опери Генделя йому вдалося дістати квитки на недавньому фестивалі, аналізував відомі йому (і рідно виконувані) симфонії Шостаковича.

Наведу анекдот про всесвітньо відомого, недавно померлого скрипаля Є. Менухіна (який у 1960-ті роки концертував у залі львівського

оперного театру). Отже, на кордоні італійський митник не хоче пропустити його з двома скрипками. Обурений артист даремно доказує, хто він такий. Митник відповідає, що знає інших славних скрипалів -- Ісака Стерна, Яшу Хейфіца, але не Менухіна. І ніяк не повірить, що він дійсно мусить везти дві скрипки, хіба що Менухін заграє йому "Чакону" Баха. Розгніваний скрипаль хапає смичок і грає. Тоді митник падає на коліна, перепрошує маестро і пояснює, що він заложився з колегами на 200 тисяч лір, що Менухін заграє спеціально для нього "Чакону".

Вже не анекдотом, а фактом є переїзд італійського кордону львівським молодіжним хором "Гльорія". Їм митники сказали заспівати акорд, на що хористи відповіли "Многая літа". До речі, на конкурсі, на який вони їхали, здобули перше місце.

Ми далекі від такого рівня освіченості не тільки митників чи таксистів, але й професорів, навіть інколи спеціалістів. Сумним анекдотом є такий факт з недалекої сучасності: один з наших міністрів культури (це було ще при радянській владі) питав представника Спілки композиторів, показуючи рукою рух гри на скрипці, чи то у них так роблять (маючи мабуть на увазі філармонію).

Такий стан культури не є вином нашого суспільства. Наша відсталість пояснюється об'єктивними причинами -- втратою культурних традицій. На Заході кожний, хто хоче мати певну суспільну позицію, громадський престиж, мусить бути причетним до культури. Інколи, як в Америці, це має досить поверховний, зовнішній характер, тому що і традиції тут не так давні і дуже вже велика національна різноманітність. Та нехай поява спонсорів культури в ложах Метпрополітен-опери в Нью-Йорку буде проявом снобізму, нагодою заїмпонувати багатством і дорогоцінностями, нехай будова картинних галерій дасть мільонерам зниження податків, -- їх підтримка, не тільки фінансова, але самою присутністю в осередках мистецтва є першорядним досягненням нації. Чудовою пропагандою культури є також безплатні літні гастролі найпрестижнішого у світі оперного театру і дні безкоштовного відвідування музеїв, що приваблює широкі маси слухачів і глядачів.

Немає підстав, щоб уважати українське громадянство менш здібним до сприйняття найглибших культурних багатств. Навпаки, українці належать до найбільш мистецьки, а особливо музично обдарованих народів світу, як своїм слухом, так голосами. Та важко дивуватися, що так знизилися його смаки -- адже десятиріччями дітей у школах виховували на трафаретних, стандартних, псевдопатріотичних пісеньках, а сучасна естрада завершує цю справу. Безупинне звучання музики у механічному записі (що виступає, зрештою, у всьому світі) привело не тільки до слухової байдужості,

а й до невміння співати: вистачить послухати, як тепер співає військо нашого такого музикального народу.

Адже у нас були добрі історичні музичні традиції. Українські хори, які виконували клясичний репертуар, належали до найкращих у світі. А було так не тільки завдяки вродженим здібностям. На відміну від літератури і образотворчого мистецтва, музика, не тільки для її виконання, але й сприйняття, вимагає спеціальної підготовки. І таку давало колишнє виховання, навіть ще у школах церковних братств, від XVI сторіччя. У XIX-му вже у початкових клясах обов'язковим було навчання музичної грамоти. Кожна освічена людина мала музичне виховання.

У вчительських семінаріях був курс гри на скрипці, щоб пізніше навчати музиці дітей у початкових клясах. Інтелігенція найчастіше мала спеціальну музичну освіту, крім свого фаху -- медичного, юридичного, філологічного, технічного. Не тільки Айнштайн грав на скрипці клясиків; хоч ми таких геніїв не мали, то більшість представників інтелігенції просто не уявляли життя без поважної музики. Дітей найчастіше вчили на фортепіано, а серед менш заможних була розповсюджена цитра. Знаменно, що відвідувачами філармонії і освіченими музикальними аматорами були часто лікарі -- видно музика створювала для них необхідний контраст до праці, була відпочинком.

Велику роль у піднесенні музичної культури галичан відіграв у XX сторіччі Музичний інститут ім. Лисенка у Львові. В його філіях, у багатьох містах і містечках Західної України навчалися діти інтелігенції, робітників і навіть селян. Відновлений після Другої світової війни у США цей інститут, крім навчання музиці, сприяв також об'єднанню українських емігрантів знову ж через свої відділення у різних штатах.

А підстави для цього виникли на рідній українській землі. Завдяки систематичному навчанню музиці майже кожен її розумів, бо міг навіть виконувати, вмів грати і співати. Музична освіта була настільки невідривною часткою загальної культури, необхідним предметом розмов у товаристві, нарешті, ознакою суспільного престижу, що кожний шануючий себе громадянин мусів знати оперні новинки, бувати на симфонічних концертах. Досить назвати тут музикознавчі статті І. Франка, його полеміку з композитором Людкевичем про творчість Бортнянського.

Згадаймо, що від кінця XVIII ст. найбільш популярні патріотичні пісні творилися музикантами-аматорами, переважно на мотивах відомих їм оперних арій. Саме таким чином "Марсельезу" написав під час французької революції офіцер. На Україні подібним прикладом, хоч в іншому жанрі є створення в середовищі Січових Стрільців пісні

"Човен хитається" на мотиві квартету Брамса. Високою музичною освіченістю відзначався у нас М. Павлик, що видно з його листування зі співачкою Соломією Крушельницькою. Олександр Барвінський (батько композитора) дав поштовх М. Лисенку для створення музики до "Кобзаря", роками домагався виставлення його опери "Різдв'яна ніч".

Ще більш очевидним це було у представників літератури і образотворчого мистецтва. Наш композитор Василь Барвінський залишив (в одному з листів) забавний спогад про студентський карнавал у Празі, де він студював на початку століття. Отже письменники і поети читали тут свої пародії на музичну критику, скульптори співали оперні арії, а два малярі сіли до фортепіано і відіграли на 4 руки "дуже зле" весільний марш з опери "Лоенгрін" Ваґнера. Якось не можу уявити, щоб сьогоднішні малярі, тобто художники, грали Ваґнера, хоч би і зле.

Може декому здається, що так було тільки у минулому. Та якщо звернутися до прикладу кількох розвинених країн, то побачимо наявність цієї традиції на сьогоднішній день. Віллі Брандт награв на платівку концерти Баха у власному виконанні, М. Тетчер крім юридичної і економічної освіти має теж середню музичну. Зрозуміло, що це означало для рівня культури даних країн.

Щоб слухання симфонії чи струнного квартету було розвагою, потрібно побороти інертність думки і байдужість. Адже така музика вимагає концентрації мислення з одного боку, з другого ж -- певної необхідної спеціальної підготовки. Якщо літературу і образотворче мистецтво кожен, хто має приблизно середню освіту може в цілому зрозуміти і оцінити, то мова музики є так специфічна і особливо в сучасності настільки складна, що недаремно ці, які хочуть стати в ній фахівцями, мусять вчитися кільканадцять років.

Очевидно, для слухачів це непотрібно, але щоб сприймати велику музику, щоб вона приносила таку радість, захоплення, чи може філософський спокій, як найвищі осягнення літератури або образотворчого мистецтва, її треба розуміти. Що можна в цьому напрямку зробити в наших умовах? Музикантів-спеціалістів, професіоналів ми маємо переважно кращих, як закордоном, в Америці, чи навіть деяких європейських країнах. Треба тільки відповідно їх використати, а також розширити в системі музичної освіти педагогічний напрямок.

Важко переробляти свій спосіб мислення дорослим, нелегко доказувати вже сформованій людині, що мистецтво, зокрема музика, може бути засобом духовного збагачення, піднесення, зосередження, роздумів. Та все одно треба активніше запрошувати слухачів на концерти філармонії, пропагувати клясику і сучасність, рекламувати їх.

Закінчення на 14-ій стор.

І В НЕБІ Є ФОРТЕПІЯНИ...

Світлій пам'яті Дарії Каранович
(18.X.1908 — 9.XII.1999)

Її життя було виповнене найкращими ділами — музикою, любов'ю, терпеливістю до учнів і нас — музик, до всіх людей.

Я невимовно вдячна долі, що могла майже 50 років працювати з Дарцею в УМІ, що вона стала мені такою близькою, що ми були правдивими приятелями.

Я могла їй все сказати, про все запитатися, порадитися. Не було дня, щоб я не зателефонувала, хоч на хвилинку не забігла, завжди у поспіху, і все та мила усмішка зустрічала мене.

Пригадую, як після смерти мого чоловіка Дарка старалася полегшити мій біль, пам'ятаю як казала: “То так страшно втратити найдорожчу особу, що годі про те й згадувати”, та повертала розмову в інше русло, на музичні теми, і я, хоч на хвилину, забувала своє горе.

О, як я тішилася на всіх іспитах і пописах Українського Музичного Інституту, коли ми сиділи поруч кілька годин і слідкували за музичним розвитком учнів! Дарця давала свої цінні завваги нам, учителям, так тактовно, так по-приятельськи, але мені часом докоряла, що я учням рахую, а це вони — повинні самостійно голосно числити.

Я признавала рацію і подивляла як Дарці учні голосно числили, а мої — ні.

Наче на фільмовій стрічці з'являється мені наша перша зустріч з Дарцею у домі мого вуйка д-ра Маркіяна Дзеровича у Відні 1944 р. Раптом біля дверей зчинився гамір — п'ять моїх кузенів з ентузіазмом вітали і кричали: “Тета Дарка, тета Дарка, буде зараз байка, буде зараз байка!!!”

У дверях стояла елегантна молода пані, з “каштановим” прекрасним волоссям, сердечно усміхалася і пригортала до себе п'яťох дітей від 4 до 16 років. За нею стояв високий пристійний пан — д-р Богдан Каранович. Я тільки чемно вклонилася і пішла... Мені тоді було 17 років, Дарці — 36.

А далі, прийшли нові зустрічі в Америці, коли ми закладали УМІ в Ньюарку, а здружившись — зустрічі відбувалися в домі подружжя Карановичів або у нас. Тоді ще жив д-р Каранович якого ми кликали Дасьо, мій чоловік Петро, мій тато, Ліда і інші — і завжди ми прекрасно проводили час.

А коли вже їх нестало, створилася група музикантів, і знову сходились у мене або у Дарці —

— Чи це правда? Чи це правда? Чи це тільки страшний сон мені приснився? — запитую себе безліч разів останніми днями.

Та ж за словами самої Дарці — вона одужувала. Її здоров'я покращувалося. Дарця вже 14-го і 16-го листопада ходила на концерти, а раніше їздила до українського консульства в Нью-Йорку, щоб прослухати переможців Конкурсу ім. Горовіца з Києва.

На “День Подяки” була у родини — Ксені Гапій і з ентузіазмом розповідала, як то було приємно, що підставили їй стільчик під ногу і вона “знаменито чулася”.

— А хто ж тебе віз, Дарцю? — було мое запитання.

— Отець Леонід, а ще був з нами о. Андрій з України. Знаєш, нас вже є багато і ми мусіли поділитися, решта родини була в Оленки.

— Я також маю такий стільчик під ногу, чи не могла б ти, Дарцю, прийти до мене в неділю, 28-го листопада?

— Добре, добре — була спонтанна відповідь.

Лідія Дацківська привезла Дарцю, а теж прийшла Віра Козак — вчителька з України яка хотіла з нами познайомитися і, при можливості, вчити в УМІ.

Потім прийшла ще Дарки прибрана доня — Леся Грабова — і ми чудово провели час, а збираючись до дому, Дарця сіла за фортепіано і понесли глибокі звуки Бетговенівської “Місячної Сонати”, а потім кілька вогнистих пасажів з 3-ої частини і... піднесла руку вгору... чудова музика обірвалася — Дарця щаслива і усміхнена одягала плащ.

Така була наша незабутня Дарця, завжди усміхнена, все погідна, все у доброму настрої.

тоді Дарця з Сімором Бернштайном грали на 4 руки (без проби) фантазію Шуберта F-moll, сонати Моцарта і ін.

8 вересня, коли я приїхала з Фльориди, мій перший телефон був до Дарці, а вона зі сумом сказала: “Тому два дні помер Ян Горбати”, — чудовий Шопеніст, якого Дарка знала ще з молодих літ і який ще 23-го травня у польському консульстві в Нью-Йорку мав концерт з творів Шопена, з нагоди 150-ліття смерті композитора, а на другий день приїхав до нас на полуденок і ми всі зустрілися з ним... востаннє.

1939 р., перед війною, Ян Горбати виконував у Львові на своєму концерті твори Барвінського, а я тепер думаю, чи не запросив Ян Горбати Дарцю грати з ним дуети на “небесних фортепіанах”?

Тепер відбуваються в Нью-Йорку і околицях концерти в честь Яна Горбатого, а я пляную на березень-квітень зорганізувати вечори пам'яті Дарії Гординської-Каранович. Тоді знову буде музика, спогади і та життєдайна, оптимістична сила Дарці

ще раз між нами! Бо мені все ще стоїть перед очима 90-літній ювілей Дарці, який проходив точно у її день народження 18 жовтня 1998 р., заходом УМІ і 28-го Відділу США, членкою якого вона була і часто своєю участю прикрашала наші імпрези.

Не тільки музики — батьки й учні УМІ, але ціла українська громада вшановували нашу достойну піаністку, педагога, непересічну Людину, а Дарця стояла сяюча серед моря квітів і усміхалася до щасливих гостей. Бо, як сказала сестра Бернарда: — “Краще дістати одну рожу за життя, ніж цілий віз вінків...”

Дарка діставала рожі за життя, але найголовніше — дістала наші серця.

Закінчити хочу словами чудового проповідника-місіонера о. Ярослава Дибки, який сказав після смерти мого чоловіка (я тільки змінюю ім'я): “Простім нашій дорогій Дарці, що нас залишила і простім Господу Богу, що нам її забрав...”

Таїса Богданська

Я була молодшою дружкою ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

Наша родина збиралася їхати влітку на два місяці до Чеського Раю — гарної місцевості навколо міста Турнова на півночі Чехії. Але мій батько Ростислав Лашенко — професор українсько-працького університету і Подєбрадської Академії, ще мав закінчити деякі справи в Академії і тому вся наша родина тим часом поїхала до Подєбрад на десять днів. Та сталося так, що ми були там значно довше.

Невеличкий курорт для лікування серцевих недуг — Подєбради мені дуже сподобався. Я з цікавістю оглядала старовинний замок короля Юрія Подєбрадського над рікою Лабою. В його просторих залах відбувалися виклади для студентів Академії, містились численні лябораторії і бібліотека. В замку був ресторан “Україна”, в якому влаштовувались українські вечірки і балі. “Академія в Подєбрадах була не лише Політехнікою і навіть не лише лябораторією Українця Новітньої Доби, — писав багато років пізніше один з абсолювентів Академії Євген Маланюк — була вона також національно-суспільним середовищем, яке притягало, скупчувало й будувало — на еміграції — повновартісно ерархізоване національ-

не суспільство”. Це була справжня Alma Mater української еміграції! На другому боці були луки зі свіжою високою травою і масою квітів, довга липова алея над Лабою, така типова для багатьох чеських містечок і курортів. Оподалік розкинувся вогкий і темний парк, званий Обора. А в центрі міста, на головному майдані стояв пам'ятник короля Юрія Подєбрадського. Він особливо притягав мою увагу, бо нагадував пам'ятник Богдана Хмельницького в Києві. У міському парку, повному квітів і цікавих рослин, по-мистецьки виплєканих першорядними садівниками-чехами, грали на зміну духови і струнна оркестра арії, марші й попури світових композиторів.

Усюди був рух. Приїжджі пишались модними туалетами. Курорт Подєбради жив своїм рухливим життям літнього сезону. Вражало те, що на кожному кроці чулася українська мова. В парку, на вулицях, у крамницях, на пляжі — можна було побачити українських студентів, почути українську мову. Це дратувало приїжджих росіян. Журналіст Яблонівський написав злісний фейлетон про Подєбрадське життя, назвавши український осередок — Осине гніздо.

Я була в Подєбрадах вперше.

Наша родина жила в Празі, де я з братом, Олегом, ходила до гімназії, тільки батько їздив щотижня у четвер та п'ятницю на виклади до Подєбрад.

Цього літа я познайомилася з родиною Шовгенових і перший раз побачила Олену Шовгенівну, майбутню поетку Олену Телігу, чи як її звали в родині Леночку. Вона була студенткою Педагогічного Інституту в Празі і саме у це літо збиралася виходити заміж за студента Подєбрадської Академії Михайла Телігу. Весілля мало відбутися швидко. Вона відразу мені сподобалась. Висока, тоненька, з живими очима, в ясній сукні і білому капелюсі з широкими крисами, вона була така весняна, як її 20 років, така іскриста, як соняшний день навколо неї. Її обличчя було дуже мінливе. То зовсім звичайне, а часом таке миле, що тяжко знайти миліше. Риси обличчя мала неправильні, ніс надто короткий, тонкі, нервові уста. Але такий особливий склад обличчя, що деякі дефекти мало його псували. Не була красуня, але гарненька, приваблива і дуже жіноча. Мене вразила її мова, говорила так, наче ледве встигала набрати віддиху, щоб говорити. Між нами швидко спалахнула приязнь, надзвичайна симпатія. Так раптово це буває лише в дитинстві і в першій молодості. Два тижні і я почала говорити так як вона — вибухово.

Наше молоде товариство складалося з таких осіб: Олена з Михайлом — її нареченим, Оленіні брати Андрій і Сергій, Лесь Гайдівський — студент Академії, мій брат Олег і я.

Родина Шовгенових була дивна: старший син і Олена були українці, молодший син Сергій вважав себе росіянином. Його цілковито покорила російська культура, вірніше російська література, якої він був добрим знавцем. Мабуть, врізалось у пам'ять життя імперського Петербургу, де жили до революції Шовгенови. Коли 1917 р. вони переїхали до Кисва, Сергієві було тоді вже 14 років. А шкода, що ані українське оточення, ані вплив родини не привернули його до українського руху. Ні його щиро-юнацькі захоплення Є. Маланюком, на кілька років від нього старшим і тоді вже знаним поетом, ані розмови з іншими відомими українцями, яких він зустрічав у домі свого батька. Вдачею цей талановитий, молодий студент дуже нагадував сестру: імпульсивність, вразливість, жвавість, амбітність, вроджене почуття гумору і хист творити вірші, які він підписував першою половиною дівочого прізвища матері "Нальянч".

Вона була білоруського походження, проте цілком українізована, але фізичний тип усіх трьох дітей був не український. Олена сама говорила: "У мене не український тип".

Сергій Шовгенів умів смішно оповідати, наподоблювати різні звички людей, їх голос, рухи.

Мав великий талант артиста-коміка, хоч ніколи не грав на сцені. Олена була теж дотепна, хоч такого таланту, як брат, не мала. Часом, під їх веселою, життєрадісною вдачею ховалося щось неспокійне, нервово. Олена була дуже чутлива. Вона була горда і нізащо не признавалася, що в її житті щось складається не так як вона хоче. "Я дуже щаслива", — говорила вона мені.

Андрій мав характер цілком інший. Був мелянхолійної вдачі і мало товариський, хоч дуже принциповий і серйозний. Сергій писав про нього в листах: — "Про Андрюшу і згадувати скучно". А Олена говорила йому:

— І чого ти згадуєш все погане з нашого еміграційного життя. Чого не згадуєш чогось цікавого, гарного? Не розумію тебе!

Старший брат і молодший вдачами менше підходили один до одного. Зрештою, вони менше були разом, бо Андрій, як найстарший, був в українській армії, коли молодші залишилися з матір'ю. Андрій був подібний до матері і вони добре розуміли один одного.

Олена просила мене бути молодшою дружкою на її весіллі. Старшою дружкою, як було умовлене, мала бути старша донька лектора Б. Зоня — студентка Подєбрадської Академії.

Єдиний раз у житті я була дружкою на весіллі і це було на весіллі Олени Теліги. Чому вона так хотіла, щоб дружкою була саме я? Ми ледве встигли познайомитись і інтереси життя були досить різні: я вчилася ще в гімназії, а Олена мала так багато приятельок-студенток, яких знала давно. Мабуть, на це було кілька причин. І те, що наші батьки були професорами однієї високої школи і наша раптова приязнь і те, що до мене з великою симпатією ставився тоді її брат Сергій, на що родина Шовгенових дивилася прихильно.

Погода була чудова! Наше молоде товариство ходило часто на прогулянки. Про що ми тоді не говорили! Про театр, знайомих, вечірки, про чехів і їх, часом дивні для нас звичаї, про багато інших речей, а найбільше про літературу. Цікаво, що ні Олена, ні ніхто з родини Шовгенових не говорили про те, що Олена пише вірші. Поетом у родині вважали Сергія, але він писав по-російськи і був членом російських літературних гуртків "Скит поетів" і "Далиборка" у Празі. Лиш багато пізніше я довідалась, що Олена вже тоді писала вірші. Але це були її літературні початки і вона не хотіла ще ними хвалитися.

Нас можна було бачити над річкою, в Оборі, в міському парку, в замку... Часом ми дуже пустували і завше знаходили, над чим можна посміятися. Було весело і безжурно. Про минуле згадували мало. Перед нами було життя і думалось, мріялось — про майбутнє. Часом Олена зі своїм нареченим залишали нас. Вони були перед ве-

сіллям і мали про що порадитись і поговорити. Олег теж кудись тікав, був ще хлопчиком і мав свої хлоп'ячі інтереси, і я залишалася з Лесем і Сергієм. Чи ж думав Сергій Шовгенів, коли писав в той час свій вірш про Київ, що у Києві 1942 року трагічно загине його сестра Олена?

Я дивувалася, як Олена могла вибрати собі за чоловіка Михайла Телігу. Він здавався мені людиною нецікавою. Кілька років пізніше мені говорив про це письменник Микола Чирський: “Я завше рахував Олену Шовгенівну дівчиною розумною. Пригадую один випадок. Якось пізно ввечері, сидячи в парку, схований між деревами, почув я розмову двох панночок на такі теми, про які дівчата їх віку звичайно не говорять, зайняті своїми дівочими інтересами. Одна з дівчат була Олена Шовгенівна. Коли пізніше я довідався, що вона вийшла заміж за Михайла Телігу, то подумав, що в Олені помилився. Тоді я її довший час не бачив. Але пізніше, коли знов зустрівся з нею і поговорив, я переконався, що вона таки справді непересічна жінка. А подружнє життя і кохання — це, мабуть, щось таке особливе, що потребує зовсім окремої мірки”.

Михайло Теліга був тихою, скромною людиною, спокійної вдачі. Мав здібності музикальні, добрий слух і грав на бандурі. Вчився в Академії довго і пильно. Був працьовитий і, що дуже цінно, мав почуття обов'язку. Свою наречену любив дуже.

— Леночко, ти найкраща від усіх, — казав він. Це бавило Сергія.

— Леночка гарненька, — казав він про сестру, — але не красуня. Є багато кращих від неї. Проте для Михайла вона була найкращою.

Якби Михайло Теліга не зустрівся з Оленою, він, напевно, прожив би своє життя тихо і непомітно. Життя поруч такої жінки, як Олена, поставило Михайла Телігу в виїмкове становище і примусило виявити такі риси характеру, які при інших обставинах залишились би скритими: витримку, вроджений такт і делікатність, вірність. І через вірність до кінця — мученицьку смерть.

— Олена Теліга загинула за Україну, її чоловік загинув за неї, — сказала мені 1942 р., себто багато років пізніше, дружина Олега Кандиби-Ольжича. Але Михайло знав за яку ідею гинула його дружина, духом був близький до цієї ідеї. 18-літнім юнаком пішов до Української армії і разом з армією перейшов всі її героїчні і трагічні етапи ще до зустрічі з Оленою. Михайло Теліга — тихий герой. Багато років пізніше я зрозуміла, що такі люди — чесні, працьовиті, скромні, з розвиненим почуттям обов'язку, з пошаною до рідних звичаїв і традицій — роблять здоровий ґрунт і міцну підвалину в житті держави.

Професор Шовгенів отримав з Америки

гроші за друк однієї книжки. Вирішили ці гроші вкласти на видатки, зв'язані з весіллям Олени. Їй запропонували вибрати: чи скромне весілля в колі найближчих приятелів, але зате молоді зможуть на два тижні поїхати у шлюбну подорож, чи влаштувати “гучне” весілля, але вже без шлюбної подорожі, бо на все не вистарчило б грошей. Олена вибрала гучне весілля на цілі Подєбради!

Старший брат Олени, Андрій, сказав: — “Не розумію сестру. Я б вибрав на її місці скромне весілля, але зате шлюбну подорож”.

Бажання Олени збулося. Було запрошено багато гостей, а вечеря мала відбутися в залі готелю “Централь”. Цей готель весь був тоді найнятий українцями для Академії; там жило тоді кілька українських родин, між ними родина Шовгеневих. Ми дістали запрошення на весілля:

“Юлія Степанівна та Іван Опанасович Шовгеневі, сповіщаючи про шлюб своєї доньки Олени з Михайлом Телігою, просять Вас вшанувати своєю присутністю вінчання в Євангелійській церкві 1-го серпня о 7 годині вечора та весільний чай, що має бути того ж дня після вінчання в готелі “Централь”».

Моя мати з дружиною професора Отто Ейхельмана ходили замовляти торти на весілля Олени Шовгенівни. В день шлюбу їх мали післати на адресу Шовгеневих. Вранці я зайшла до цукерні, щоб подивитись, як виглядає наш торт. Я глянула і... жажнулася. Торт був прекрасний, пишний, легкий, такий, як уміють робити тільки в Чехії та Відні. Це був чудовий архітектурний твір з крему, цукру, яєць, сметани, родзинок і інших добрих у світі речей. Але на центральному місці було палаюче червоне серце, а з боків двоє голубків, що цілуються. На превелике здивування панночки я попросила голубків і серце негайно зняти.

— Але ж це — весільний торт! — переконувала вона мене. Я вперто домагалась свого і вона неохоче це виконала.

Вінчання було ввечері в Євангелійській церкві. Людей поприходило багато, повна церква. Були там не лише українці, але й чехи. Прийшли подивитися з цікавості на православне вінчання. Бадьоро і радісно співав церковний хор. Молодих обводять тричі навколо аналоя. Священик каже урочисті і гарні слова, повні глибокого змісту. При світлі свічок і лямп виринає схвильоване і радісне обличчя молодої. Вона зараз негарна, гірша ніж буває кожного буденного дня. Але у такому натовпі все якось стирається. Забулося і те про що ми умовились напередодні: подивитися, хто стане першим на рушничок — Олена чи Михайло. По давньому звичаю, той хто стане першим — буде головою в домі.

З церкви молоді поїхали додому, де їх зустріли батьки Олени зі святим образом. Пані

Шовгенева була у білій сукні. Обличчя її втомлене і старше її віку. Професор Шовгенів виглядає дуже свіжо і молодо. За молодими в домі Шовгеневих зійшлися усі запрошені гості. У гарно декорованій залі столи були уставлені підковою. На центральному місті сиділи молоді, збоку дружки з боярами. Моїм боярином був молодший брат Олени — Сергій. Я в рожевій сукні, волосся зв'язане великою рожевою стрічкою. Приносять різні страви і розмови під кінець весільного обіду все голосніші і жвавіші. Кричать "Гірко!", підносять тости. "Гірко!" — кричали не лише молодим, але й дружкам і боярам, але ані п'яних ні надто великого розгулу не було. Потім повідносили столи, звільнили залю і молода з молодим танцювали козачка. І тут молода пані ОленаТеліга виявила свій хист до танцю. Її танець, особливо її козачок, — це не було лише технічне виконання певних па і фігур. Вона вся, кожною клітиною своєї істоти, віддавалась танцю. Її танець — це було саме життя, сама радість, самий сміх.

Пізніше, взимку, Олена приїздила до Праги на баль і зупинилась у нас. Столичний баль вона скритикувала. "У нас, в Подебрадах ліпше танцюють" — сказала вона. І знову я помітила, що на балю вона гарно не виглядала. Олена, така гарненька, на баях якось тратила. На другий ранок після балю я ввійшла до кімнати, де вона спала. Я почала щось говорити, але вона не чула, що я кажу, хоч я говорила голосно. Олена недочувала. Але вона недочувала часом і трішки. Цей дефект був мало помітний. І бувало це з нею не завжди, але, головним чином, після втоми. Цікаво, що так само часом недочував її брат Сергій.

Зате Олена мала інший, внутрішній музикальний слух, так потрібний їй при танцю.

Весілля тривало далі. Голосні оплески покрили останні такти козачка. Потім молодий грав на бандурі. Його поважно-схилене обличчя робило

контраст до радісно-схвильованого нервового обличчя молодої. А далі почали танцювати вальс і інші гості.

Повна вражіння я поверталася до дому. Весілля завжди приємно бачити але особливо цікавить воно кожную молоденьку дівчину, якою була тоді я. Засмучувало мене лиш те, що за кілька днів наша родина мала виїздити до Чеського Раю.

Тут, у Подебрадах, було так цікаво, так весело, а там, в Турнові не було ані одної української родини, самі чехи! І нащо нам туди їхати?

Усе молоде товариство вийшло проводити нас на двірець. Поприходили й інші знайомі. Умовились листуватися, а восени знов побачитись. Поїзд рушив, у мене на очах тремтіли сльози. І тільки казково гарна природа Чеського Раю з густими лісами, стрімкими скелями, урвищами, розвалинами старовинних замків так мене захопила, що я дякувала татові, що сюди нас привіз. Від моїх нових друзів з Подебрад приходили листи. Сергій з великим гумором описував Подебрадське життя. Олена писала, як вона прибирає і прикрашає свою милу кімнатку. Видко, вона захоплювалась своїм родинним життям. Одного листа, написаного типовим для неї "кучерявим" почерком, Олена Теліга кінчала словами: "І щоб моя дружка Галя стала на все життя моїм молодим другом".

Життя склалось інакше. Олена з чоловіком досить швидко виїхали до Польщі. Я залишилася у Чехо-Словаччині, а потім опинилась у Парижі. Я вийшла заміж, перервалося знайомство з родиною Шовгеневих. Але я ніколи не забувала Олену. Вона пізніше мені теж призналася, що завжди цікавилась моїм життям і розпитувала про мене.

Багато років ми не бачились, щоб зустрітись пам'ятного 1941 року. Різне було життя, але одна мета і вона з'єднала нас і багатьох інших у Києві.

З архіву Галини Лащенко

Закінчення зі стор. 9.

Але вже ніяк ми не можемо втратити дітей; кожен рік є здобутком чи втратою потенціального слухача. В загальноосвітні школи треба впровадити навчання музики за новою системою. Підручники для цього вже готові, пропонуються до друку. Слід підкреслити, що в них будуть внесені багатолітні дослідження українських музикантів із США. Педагоги є і будуть; слід не стільки підвищувати їх професійний рівень (бо він є), як наголосувати усвідомлення важливості навчання музики у наш час.

Тут потрібне не тільки виконання обов'язку, а відношення до предмету зацікавлене, щире, навіть емоційне і справді патріотичне, бо виховання високоосвіченого українського громадянина

є необхідним для підняття його позиції у світі. Найважливішим є побороження байдужості у цій справі.

Обдарований український нарід не є винний в тому, що основою лекцій музики в загальноосвітніх школах був спів трафаретних "масових" пісеньок про партію і вождів. А діти схоплюють все. Вони природньо і легко засвоюють найскладнішу сучасну музику (без всякої підготовки, яку потребують потім дорослі), але також і "халтуру".

Була втрачена наша багатовікова традиція у цьому напрямку. Зарадити може тільки одне -- її відновлення на сучасному рівні. Для цього потрібні спільні зусилля освітників і музикантів-спеціалістів, але головне -- підтримка цілої нації.

Стефанія Павлишин

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. LVII

FEBRUARY 2000

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

FROM THE DESK OF THE PRESIDENT

Dear UNWLA Regional and Branch Presidents, members, and friends of our endeavors:

We have received letters from Ukraine with news that in some areas of the country children faint from hunger because parents don't have the money to pay for breakfast in school. In response to such news, the UNWLA is embarking on a new project -- milk and buns (bulochky) for school children in Ukraine.

At this time, we have selected two schools, one in Kharkiv and one in Lviv, as a pilot project. We will start our worthy cause to help the smallest and the neediest in grades 1,2, and 3. Please remember that children are the future of a nation -- a glass of milk costs only three cents; a bun costs nine cents.

Branches and Regional Councils may choose a class of their own to sponsor. Letters and receipts for food purchases should be sent to UNWLA Headquarters in New York. We will gladly share with you letters, photographs and other materials that we receive.

The coordinator of the milk and buns program is Nadia Shmigel, chair of the UNWLA's Social Welfare Committee. Regional presidents have been informed about the new program and have approved it; the President of Soyuz Ukrainok in Ukraine, Atena Pashko, has promised local cooperation and has responded to our information about the program with great enthusiasm.

Please look for support within the membership of the UNWLA and beyond, especially among non-Ukrainians. Thank you for your anticipated participation in this important project.

NEWS FROM UNWLA HEADQUARTERS

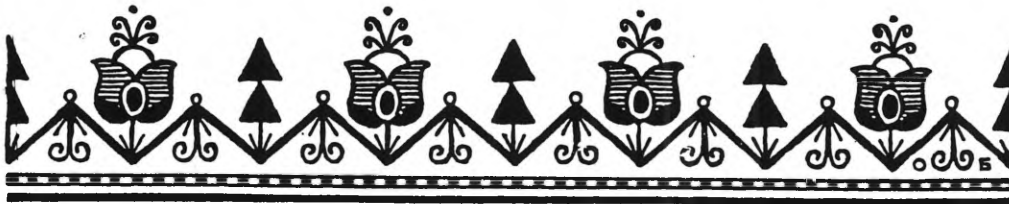
- **On November 14, 1999**, UNWLA President Iryna Kurowyckyj was the featured speaker at a meeting held by Branch 59 in Baltimore for the purpose of inviting young women to join the UNWLA. The meeting was a success; 10 new members have joined Branch 59.
- **On November 20, 1999**, the Ukrainian community of New York commemorated the Great Famine of 1932-33. The UNWLA participated in full force. The Connecticut Regional Council carried a large banner that identified our organization. The UNWLA representative to the Committee on the Commemoration of the famine was Oleksandra Kirshak.
- **Also in November**, President Iryna Kurowyckyj and Social Welfare Chair Nadia Shmigel met with Ukraine's Consul General Yuriy Bohayevsky to discuss the UNWLA's newest project for Ukraine — milk and buns for schoolchildren.
- **On December 2, 1999**, UNWLA President Iryna Kurowyckyj participated in the Executive Committee Meeting of the National Council of Women USA during which affiliated member organizations were proposing programs for the NCW/USA to consider and support. Mrs. Kurowyckyj, who is Vice President of the NCW/USA proposed a joint UNWLA/NCW program on "Immigration and Labor Laws". The program is

Guests and members of UNWLA Branch 22 of Chicago at 50th anniversary celebration.

scheduled to take place at NCW headquarters on March 2, 2000.

- **On December 11, 1999**, Branch 101 in Chicago, Illinois held a 50th anniversary celebration for Branch 22. It was the first time in the history of the UNWLA that an event was hosted by younger members of the organization to honor older members. Branch 22 received a citation; many of its members were honored for being in the UNWLA for fifty years.
- **That same day**, Branch 64 in New York City celebrated its 45th anniversary. Mary Tomorug, the UNWLA's First Vice President, attended the event, read greetings from President Kurowyckyj, and presented a citation to the Branch. Irena Chaban, editor-in-chief of *Our Life*, was also present to commend the Branch on its achievements. Mrs. Chaban later participated in a seminar hosted by the Shevchenko Scientific Society on the current situation of the Ukraine language. Vasyl Nimchuk, Director of the Ukrainian Language Institute, was the keynote speaker.
- **Also on December 11**, the Ukrainian Museum held its Board Meeting. The main topic discussed during the meeting was a plan of action for the new museum building.
- **On December 17, 1999**, the New York Regional Council held its traditional Christmas tree lighting ceremony at the Ukrainian Museum. President Iryna Kurowyckyj greeted the guests and thanked generous donors for their support. A special note of thanks was due Dr. Bohdan Kekish, President of the Self Reliance Credit Union, who presented Regional President Oleksandra Kirshak with a check for \$5,000.00 which was then passed to Social Welfare Chair Nadia Shmigel. The UNWLA is extremely grateful to Dr. Kekish and to the Board of Directors of New York's SRFCU for their generosity.
- **On December 29, 1999**, Ukraine's Consul General Yuriy Bohayevsky invited community leaders to his farewell party. Iryna Kurowyckyj attended the event as president of the UNWLA and thanked the Consul General for his support of many of the UNWLA's programs.

MARY SIWAK

A TRIBUTE TO THE OLDEST MEMBER OF THE UKRAINIAN WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA

by MIRIAM POLIWODA MOODY

Photo of Mary Siwak taken Oct. 1999.

Mary Siwak of Roseville, Michigan turned 100 on October 20, 1999. A member of UNWLA Branch 83 since 1955, she has the distinction of being the oldest active member of the UNWLA. Treasurer of Branch 23 for fourteen years, Mary resigned the post when her vision began to fail, but she did not allow physical limitations to dampen her enthusiasm for her UNWLA membership. At 95 years of age, confident that God would continue to bless her, she pre-paid her UNWLA dues five years in advance!

Born in the village of Lany, near Lviv, Mary arrived in Detroit in 1920 when her older brother Wasyl, who had emigrated to the United States earlier, kept a promise he had made to her and sent for her. She was twenty-one years old, jobs were plentiful and she was willing to work.

Within two years, she married Joseph Siwak and the couple opened a restaurant in a converted street car. Sons John and Joseph were born in 1923 and 1930 respectively. The restaurant thrived and the couple opened a grocery and butcher shop, successful for a

number of years until the Siwaks' willingness to carry many of their poor customers "on the book" when they were unable to pay, drove them to bankruptcy in 1933. Her personal heartaches included the death of her son Joseph, at age 16, of leukemia, two years after the death of her husband, Joseph, Sr.

Mary Siwak went "back to business" in the little lunchroom, a haven for people seeking a nice place to socialize. Many a down and out person was befriended by Mary Siwak at this time. She gave work to those who had nowhere else to turn and was much appreciated. Years later, she wrote about many of these people in her memoirs, in Ukrainian, after a visit to her village in Ukraine in 1968. It was a happy time during which she was reunited with siblings and a multitude of friends not seen in 48 years.

The visit to Ukraine brought memories of happy girlhood days, but also days of turmoil when, in succession, Austrian, Polish and Russian armies marched through the village. She recalls her family fleeing with their five cows. They returned a day later when they realized that their slow movement was futile, her father saying, "If God allows us to live until morning we will all return home tomorrow. What will happen will happen, but at least we'll die on our own land."

This was World War I and a difficult time. The older men were taken into the Austrian army; later, the younger men were to report to the Russian army. In her memoirs, Mary tells how the armies took their horses, cows and food. She also writes of finding a dead soldier, burying him and praying for him.

During her visit to Ukraine, Mary Siwak was struck by the beauty of Lviv and Kyiv, but dismayed that the Ukrainian language was losing its purity, that Russian words were heard everywhere. In her journal she writes about Shevchenko's words to appreciate other people and their cultures and languages, but "never forget your own." And Mary Siwak never did.

In one of her recent letters to her family in Ukraine she made a point of instructing them to "vote wisely and prudently in the forthcoming elections for a president who will be deeply concerned about the good of the people and not himself."

ECOLOGY—ENVIRONMENT

Mandate and Mindset

by MARTHA PELENSKY, P.E.
Chair, UNWLA Ecology Committee

"Lord, the creator of the heavens, who is God, the designer and maker of the earth, who established it, not creating it to be a waste, but designing it to be lived in ..." Isaiah 45:18.

These words should be the guiding principle of our thoughts and actions with regard to our surroundings -- both natural and man made. As members of the UNWLA, we will attempt to implement this principle within the realm of our organization through the following approaches and actions:

1. Raise the awareness of all of our members about the importance of environmental responsibility. This is the highest priority.
2. The issues of environmental interest/awareness shall extend to, but not be limited to, the following:

Air	Recycling
Food	Waste Disposal
Soil	Genetic Manipulation
Water	Irradiation
3. Environmental awareness and responsibility of every UNWLA member should be three-fold:

Personal and family
Local, state and national
Global
4. Suggested/recommended activities:

Personal and family:

Recycle, recycle and recycle. Conserve, conserve and conserve.

Be an active participant in your residential area in sorting and recycling of all trash categories. If there is no such program in your community, get one started.

Practice energy efficiency by proper insulation, energy efficient transportation, practical clothing. Do not subscribe to conspicuous consumption -- avoid extravagances.

Local, state and national:

Become familiar with governing bodies responsible for environmental policy at all levels.

Obtain literature from local or state government about environment related activities and requirements of your community. Disseminate children's literature on the topic within your community.

Get involved in local tree planting, wildlife preservation, park creation, etc.

Write to your elected representatives about your concerns.

Share your experiences with others at UNWLA meetings.

Global:

Read literature and watch programs about global warming, El Niño, La Niña, hurricanes, tornadoes and their effect on the country and its economy.

If possible, collect information about environmental programs in Ukraine, about Chernobyl, about efforts to clean up the Black Sea and major rivers. Disseminate this information.

The Internet is an inexhaustible source of information on these topics.

UNWLA:

Save at least a 10 minute spot at each meeting for discussion of a topic of environmental concern.

Devote at least one entire meeting during the year to an environmental/ecological topic. The topics can be positive or disturbing, local or global in nature.

5. Information every UNWLA Region or Branch should make available to members:

Address, telephone, and fax number of the EPA Regional Office and the name of the top official

Address, telephone and fax number of the State Environmental Authority and the name of top official

Address, telephone and fax number of the City/Township/Community Environmental Office and the name of the top official

Hotline telephone numbers for environmental spills and other trouble spots.

6. Suggested Readings:

"The Canticle of Brother Sun" by St. Francis of Assisi

"Walden" by Henry David Thoreau

"Song of the Woods" by Lesia Ukrainka

"Silent Spring" by Rachel Carson

"Earth in the Balance" by Al Gore.

THE PYROHY LADIES

by IVAN KERNYTSKY

Somehow unexpectedly and surprisingly but not without the help of the meeting's chairwoman who first broached the matter and put it on the agenda, so to speak, the focus of attention at the ladies' parliament turned to pyrohy.

The chairwoman proposed the following thesis: "Dear ladies, we will never manage to attract the younger generation into our organization while the bulk of our activity is devoted to making pyrohy and holubtsi, which a number of our chapters still practice. You yourselves make these pyrohy, you yourselves sell these pyrohy at picnics and other events, you yourselves buy these pyrohy, and you yourselves stuff yourselves with them. That's the extent of your activity. And this is what you offer by way of enticement in our modern times to attract a generation that is born and raised here. It's laughable.

During the discussion, as is usually the case in these situations, the opinion of the assembled ladies was divided. Some were for pyrohy, others were against, and still others took a neutral stand, that is, they could see the virtues of pyrohy but they also valued cakes, tortes, and other layered baking.

A distinguished activist from New York proclaimed a real Demosthenian philippic in defense of the pyrohy ladies.

"My dear friends," she said. "I will not allow anyone in this auditorium to cast stones at pyrohy and holubtsi, because it is thanks to these pyrohy, thanks to these pyrohy ladies, that we emigres came to America. Our chairwoman has permitted herself to say here that their activity is laughable. I'll say something different. Today, we newcomers should kiss the work-worn hands of our older pioneers. Just think how many pyrohy and holubtsi they made to earn enough to fund our relocation, to give us newcomers some shelter in this free land. Let anyone say what they will, but today I bow my head to the earlier immigrants, to you pyrohy ladies, as some people mockingly call you. God grant you long and healthy lives and many more pyrohy to make.

Enthusiastic applause drowned out the final words of the distinguished activist from New York. Many of the women had tears in their eyes. Some of the older women from among the earlier immigrants approached the speaker and embraced her the way folks do at Easter in front of the church. One old granny from Michigan tried to force a twenty dollar bill into her palm for, as she said, "Pani, you really gave them hell."

Just as the chairwoman was trying to adjourn the morning session a young girl in glasses, perhaps a student, got up and asked to speak.

"Allow me," she said in good Ukrainian, even, "to ask one question on a point of order. There's one thing I don't understand that I would like you to explain."

"Please go on. What's the matter?" asked the chairwoman.

"The ladies were all talking about pyrohy, how they made them, cooked them, sold them, and so on. But I've never heard of cooked pyrohy. I've heard of baked pyrohy. Perhaps the ladies meant *varenyky*?"

"Yes, yes, *varenyky*," yelled the whole auditorium.

"Oh. Thank you. That's all I wanted to know."

After that explanation the chairwoman adjourned the meeting and the whole ladies' parliament went to the restaurant in the Ukrainian National Home for ... pyrohy.

* * *

Reprinted with permission from Weekdays and Sunday by Ivan Kernytsky, translated by Maxim Tarnawsky. Mostly: Philadelphia, 1999.

LESIA'S BEAUTY SHOP

by DMZ

Lesia had a beauty shop in Logan, a neighborhood in the northern section of Philadelphia where many Ukrainians lived. Most of her patrons were Ukrainian and that made her shop an institution of some interest. She had good hands for hair and her coiffures held their own when compared to those of the expensive downtown salons. This, of course, was a bonanza for many Ukrainian ladies who appreciated a good hairdo yet were frugal about their spending.

It was the era of "wash 'n set" and the "great tease". Each hairdo required a substantial amount of time to reach its ultimate grandeur. Lesia often worked alone while the shop hosted several patrons in various stages of hair preparation before the great "bouffant" was achieved. There was always someone who had her hair just washed sitting patiently while the conditioner did its work. A couple of ladies would be sitting under the large domes of the electric dryers, while one or two helped Lesia by removing from their heads the large plastic rollers. These ladies would then sit around, with their hair rolled into stiff shapes, waiting for Lesia's magic touch -- the comb out.

Of course, Lesia's primary attention was directed at the client sitting in the high hairdresser chair. This lady would sit proud, full of anticipation as she observed herself in the large wall mirror. Lesia's skilled hands were about to transform her from an ordinary daisy into a magnificent American Beauty Rose.

As the other clients awaited their turn for the magic transformation, they socialized. The chatty ladies had a satisfying audience while the shy and quiet ones got their fill of an enormous amount of social data. To say that the ladies gossiped would be unfair and quite base. Their conversations concerned their lives and experiences, their interests and their work, the least of which, in all sincerity, involved cooking recipes.

I was, at the time, a young wife and mother, who having dropped my children off at Saturday Ukrainian school, would savor the two hours at Lesia's beauty shop just to enjoy some female company varying in age and status. Just getting to know my way around the Ukrainian Philadelphia community, I was beginning to lose my naivete, learning to put two and two together, and I watched and listened attentively to the easy talk.

What I missed overhearing during the talks my mother shared with my grandmother, I picked up in Lesia's shop. It was like reading a classic novel over and over again.

There would always be one or two clients who had an inexhaustible supply of good anecdotes and jokes, whose style and flavor were familiar and comfortable for me. I knew quite well that line of merriment from my own family background. It was the wit of Lviv -- a cosmopolitan satire touched with Polish and Jewish seasoning as encountered in the fantastic western Ukrainian city. The memory of that wonderful humor remained with me, giving me an "at home" feeling many years later when I visited Lviv or when I met visitors from western Ukraine.

The stories heard at Lesia's beauty shop were of delightfully humorous experiences that vividly described our diaspora lifestyle. They included vignettes of early visits to Ukraine when the Soviet government was quite severe. One of my favorites was a story about Oksana, as told by her dearest friend between the wash and set. Oksana, her dear friend related, had constructed a turban of woolen kerchiefs, six or seven of the them, which she planned to smuggle into Ukraine for her relatives. Oksana was of small stature and the giant turban on her head overpowered her. As she approached the customs official, he caught on immediately. To Oksana's amazement and chagrin, the communist official pulled at one part of the turban, undoing a string of kerchiefs like a magician on a stage. The ladies at Lesia's shop listened to the story in amazement, laughing at the humor and yet admiringly visualizing the courageous little lady who had dared not only to go to Ukraine, then behind the iron curtain, but who had tried to outwit a communist official.

Another story which the ladies heard as they sat around with their wet hair was that of the bargain shopper. Bargains were vital to all of the ladies in Lesia's shop because in those days many had champagne taste and beer pocketbooks. They were women whose prime years had been ravaged by war and many things which they once expected to have, like furs and jewels, were cost prohibited at the onset of their lives in America. So when one of these ladies found a real Persian lamb coat for two hundred dollars, it was quite a bargain. But as the story unfolded, right there between

the teasing and pinning of a french twist, the bargain itself had a twist to it, a twist which began with the twisting of the bargain shopper's arm that Sunday in church. As one eye witness described it, the sleeve of the bargain coat began to fall off during High Mass. It turned out that the skins of the Persian lamb were not sewn together, only glued to a mesh. As the owner moved around, the mesh glue gave out and the coat began to lose its skins. There was not much laughter at that one. Every one was full of sympathy for it could, indeed, have been their own bargain coats.

Such stories made visits to Lesia's beauty shop more memorable than any hairdo. But what was most interesting was the patrons themselves -- their mannerisms, their bearing, their histories. Most of them had been placed by tradition into the "dutiful wife" mold whose husbands had to have soup with every dinner. They also had to work, often at menial jobs, since life was not that easy even in America. Many of them had an upper class background covered with the mantle of the old Austro-Hungarian Empire's code of etiquette and form. They circumvented the effects of culture shock by holding together in a microcosm all their own, where

things were done according to the old rules and mores. These ladies were oblivious to trendy style; the rules for quality had been set long ago in their lives. Good taste was a "vis mayor", a power to be obeyed. Within that realm they talked about their husbands and their children, whispered about indiscretions, and even, on occasion, made quiet reference to the forbidden topic of sex.

But it was the keeping up of appearances which was the mainstay of the patrons of Lesia's beauty shop, something, I suppose, common to all ethnic groups. One could not judge them for this for sometimes, appearances were all they had. Their lives, torn up by war, had only recently begun to mend. So those who had not had the opportunity to finish school yearned to prove their cultural polish. Those who had suffered economically needed to have others know they were someone of class and breeding. All this in the microcosm of a beauty salon.

As I look back on the time spent in that world, I savor the memories as a legacy willingly accepted from my parents' generation. It matched in richness and grandeur the high and teased coiffure of the time.

ANNA REID'S BORDERLAND: A JOURNEY THROUGH THE HISTORY OF UKRAINE

A review by MARTHA BOHACHEVSKY CHOMIAK

Anna Reid, a British journalist who covered Ukraine for the *Economist* and the *Daily Telegraph* published *Borderland* in Great Britain in 1997, two years before the United States edition appeared in print (Westview Press, Boulder, Colorado, 1999). Loosely using major cities as her posts, Reid leapfrogs through the history of Ukraine and its present problems to provide a lively and readable overview of the country's complex story.

One can quibble with her stressing the influence of Western Ukraine and with the statement that equates alleged UPA brutalities with those committed by the SS and the NKVD. Her reading of today's Ukraine as a country divided between East and West is certainly not universally accepted. But none of this detracts from the readability and usefulness of the book, or from the effective weaving of heavy history and perceptive reportage.

The general tone of the book is very favorable to Ukraine as a country, especially in commending the harmony in which its people live. It is critical of the government and bitter about the corruption. Some of the comments are dated: the statement that Russia is doing well economically while Ukraine is not is hardly the case now, but this is a small blemish on an otherwise worthwhile read. The fact that the book was written by a non-Ukrainian is a definite plus. And the icing on the cake of this review -- the book's breezy readability will make your teenager more willing to learn about her/his ancestral land.

UNDERSTANDING ESTROGEN

by IHOR MAGUN, M.D.

The female hormone estrogen plays an exceedingly important role throughout a woman's life. The significant decline in levels of estrogen at menopause is of great concern and it is especially ironic that estrogen levels are reduced during the time the body is most vulnerable to aging problems.

Fewer than 20% of females with natural menopause (i.e. not surgically induced) take hormone replacement therapy -- HRT -- which has many beneficial effects as well as some associated risks. Long term use of estrogen after menopause, for example, may be associated with a slight increase of breast cancer risk. Women with intact reproductive organs are now routinely placed on low dose estrogen-progesterone combination treatments -- hormones which mimic regular menstrual periods. There have been limited studies on these combination treatments and associated risk of breast cancer. HRT with estrogen alone increases the risk of endometrial cancer (uterus), but when progesterone is added, it lowers the risk to a level which is lower than the risk for women who are not receiving any form of HRT.

HRT is available in tablet form, as a vaginal cream or transdermally with patches. The benefits of HRT are significant. It helps maintain cognitive function

with protection against Alzheimer's disease. Risk of Alzheimer's disease declines as dosage and duration of treatment is increased. Studies have shown that HRT can improve cognitive function in those patients with pre-existing dementia. HRT can also reduce menopausal symptoms such as hot flashes, night sweats, and severe mood swings. It helps prevent urogenital complaints such as urinary tract infections, vaginal dryness and inflammation. HRT has cardioprotective effects. It reduces the risk of cardio-vascular disease by having an anti-atherosclerotic effect on blood vessels. It increases the levels of good cholesterol (HDL) and reduces the level of bad cholesterol (LDL). HRT has been shown to reduce the risk of macular degeneration and current studies suggest it reduces the risk of colon cancer.

Certain individuals should not be on HRT: women who have or have had breast cancer, women who are pregnant, women who have estrogen-dependent cancers, women with abnormal genital bleeding, and women with a history of phlebitis or blood clots.

As with any form of drug treatment, HRT is pharmacologic, and benefits and risks must be weighed and balanced both at the initiation of treatment and over time. Consultation with a gynecologist and internist should guide any treatment plan.

LETTERS TO THE EDITOR

Dear Pani Irena:

Congratulations to you for the high quality of Our Life. I especially enjoyed the article about Olena Pchilka. Keep up the good work in the next century. God bless you! Enclosed is my check to Our Life.*

With love,
Mary Dushnyk

* Mrs. Dushnyk's generous contribution of \$50.00 to the Our Life press fund is much appreciated.

НОВА АКЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

МОЛОКО І БУЛОЧКА НАЙМОЛОДШИМ ШКОЛЯРАМ УКРАЇНИ

ГОЛОВА СУА Ірина Куровицька

Дорогі Пані голови Окружних Управ, Відділів, членки Союзу Українок Америки та Добродії!

Ділимося з Вами новим проектом одобреним Екзекутивною СУА, який розпочинаємо для дітей України, а саме — булочка і шклянка молока потребує дітям у наймолодших класах деяких шкіл України.

Одержуємо листи у яких пишуть, що школярі на заняттях вмиляють з голоду тому, що батьки не мають можливості забезпечити дітей сніданком. Молода держава потребує допомоги!

Ми звертались до Вас, шановні голови Окружних Управ, за апробатою розпочати програму “Молоко і булочка наймолодшим школярам України” і отримали її, дякуємо!

Я телефонувала до голови Союзу Українок Америки Атени Пашко, повідомити і запропонувати співпрацю із СУ, яку голова з ентузіазмом і вдячністю прийняла.

Ми вибрали школи у Харкові і Львові для проведення першої акції, яку старатимемося поступово поширити. Діти — це будучність держави і повинні бути на першому місці!

Для Вашого відомо: одна булочка коштує 9 американських центів, а одна шклянка молока — три. Ми хочемо дарувати сніданки дітям першої, другої і третьої клас. Просимо ласкаво Вашої допомоги!

Відділи можуть також взяти одну класу і опікуватися нею. Листування, посвідки про закупа харчів для шкіл та передачу грошей буде вести канцелярія СУА. Ми радо з Вами ділитимемося листами, знімками та іншими інформаціями, які отримаємо.

Координувати програмою буде референтка Суспільної Опіки СУА Надія Шмігель.

Просимо звертатися про фінансову допомогу для нашої акції не тільки до членства СУА, але також до американської громади.

Щиро дякую за Вашу підтримку!

Чеки, які не підлягають оподаткуванню, просимо виписувати на UNWLA (Childrens Lunches)

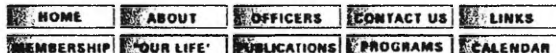
108 Second Avenue, New York, NY 10003 Tel.: (212) 533-4646; Fax: (212) 533-5237

*Ukrainian National Women's League
of America*

*75
YEARS*

Союз Українок Америки

<http://www.unwla.org/index.html>

Листопад-грудень 1999 р.

14 листопада. Голова СУА Ірина Куровицька взяла участь у зустрічі 59-го Відділу СУА (Балтимор) з громадою з метою приєднання нового членства. Після зборів голова Анна Самутин повідомила, що до Відділу вписалось 10 нових членок.

20 листопада. Провід і членки Союзу Українок Америки взяли активну участь у вшануванні пам'яті Великого голодомору в Україні 1932-33 рр. Членки Округу Нова Англія несли транспарант СУА. О. Кіршак, голова Округу Н. Й., була членом Організаційного комітету.

2 грудня. Голова СУА І. Куровицька взяла участь у засіданні Екзекутиви Національної Ради Жінок США та заявила про участь СУА у проведенні семінару "Еміграційні права, права праці", який відбудеться 2 березня ц. р. в Національній Раді Жінок США.

10 грудня. Вперше в історії нашої організації 101-ий Відділ СУА приготував святковий вечір відзначення 50-літнього ювілею 22-го Відділу СУА в Чикаго. Голова СУА особисто привітала ювілярів і вручила грамоти признання.

11 грудня. 64-ий Відділ СУА відсвяткував своє 45-ліття. Перша заступниця голови СУА Марія Томоруг привітала зібрання і вручила грамоту СУА. Головний редактор Ірена Чабан вітала ювіляток від Редколегії "Нашого Життя".

11 грудня. На запрошення НТШ І. Чабан взяла участь у науково-практичній конференції для редакторів україномовної преси Америки. Про пропонувані зміни до існуючого правопису доповідав гість з України директор Інституту української мови НАНУ академік д-р Василь Німчук.

11 грудня. Відбулося чергове засідання Управи Українського Музею в Нью-Йорку.

15 грудня. Голова СУА І. Куровицька і референтка суспільної опіки Головної Управи Надія Шмігель зустрілися з Генеральним консулом України в Нью-Йорку Юрієм Богаєвським для обговорення можливостей співпраці у новій акції СУА "Молоко і булочка — наймолодшим школярам України".

29 грудня. У Генеральному Консульстві України відбувся прощальний вечір з Юрієм Богаєвським, який повертається в Україну. На вечорі голова СУА І. Куровицька висловила щире вдячність Ю. Богаєвському за співпрацю і сприяння нашій організації, особливо у допомогівій акції жертвам стихійного лиха у Закарпатті.

Гості різдвяного вечора Округу Нью-Йорк. Справа: Богдан Кекиш, о. Іван Лишин з дружиною, о. Бернард Панчак.
Guests at Christmas festivities hosted by New York Regional Council.

17 грудня відбулося традиційне різдвяне засвічення свічечки в Окрузі Нью-Йорк. Привітавши членок СУА із святами, голова Кредитової кооперативи "Самопоміч" в Нью-Йорку Богдан Кекиш вручив 5.000 дол. для Округу Н. Й., які голова Округу О. Кіршак передала Надії Шмігель на Фонд Суспільної Опіки СУА. Ірина Куровицька подякувала дирекції "Самопоміч" за постійну вагому підтримку праці СУА.

Учасниці святкування 50-літнього ювілею 22-го Відділу СУА ім. Олени Телігі
50th anniversary celebration of UNWLA Branch 22 of Chicago.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ОКРУГИ НЬЮ-ЙОРК

4-го грудня 1999 р. у домівці СУА в Нью-Йорку відбулася Конференція пресових референток Округи Нью-Йорк. Присутні референтки мали честь привітати голову Окружної Управи Олександрю Кіршак, головну редакторку журналу “Наше Життя” Ірену Чабан, колишню редакторку Уляну Старосольську і голів відділів.

Після вступних інформаційних вказівок для пресових референток, зав'язався жвавий обмін думками, у висліді чого доручено подати до журналу “Наше Життя” головні думки, корисні для праці пресових референток.

1. Дописи до “Нашого Життя” повинні референтки посилати до редакції зараз же після події, про яку хочемо повідомити читачів у пресі.

2. Висилати дописи не пізніше 10-и днів після проведення імпрези, чи події у Відділі, до громадської преси. Прийняти до відома, що публікація у “Нашому Житті” відбудеться два місяці від дня отримання матеріялу редакцією.

3. Писати коротко і стисло. Не розводити текст зайвими фразами. Бажано писати частіше, а не тільки раз у рік про загальні збори відділу, але і про цікаві події праці відділу, про нові

засоби для здобуття фінансів для суспільної опіки, коляду, фестивалі, базари, веселі вечори, чи нові ідеї для опіки над старшими самотніми особами.

Це буде корисний обмін думок для ширшого кола читачів нашого членства через журнал “Наше Життя”, чи громадянства через загальну пресу, метою якого є познайомити їх з великою працею організації, яку без розголосу виконує членство СУА.

Рівно ж не менше корисною була дискусія над співпрацею з “четвертою хвилею” імігрантів з України. Необхідно мати більше виробування і толерантності, з огляду на умови їхнього життя під окупацією завойовників.

Пропонували також писати спогади, щоб усі переживання не пішли з нами в могилу. Стверджено, що такі конференції є дуже корисні і актуальні, бо через обмін думками і професійні поради компетентних осіб поживавимо працю СУА у всіх відділах.

Іванна Мачай,
пресова референтка
Округи Нью-Йорк.

ДОПОВІДЬ ОЛЬГИ ГНАТЕЙКО В НЬЮ-ГЕЙВЕНІ, КОН.

108-ий Відділ Союзу Українок Америки в Нью-Гейвен, Кон. запросив голову Управи Українського Музею в Нью-Йорку Ольгу Гнатейко до Нью-Гейвенської громади при церкві св. Михаїла 14 листопада 1999 року. О. Гнатейко повідомила присутніх про теперішній стан музею. Вона зазначила, що найголовнішим завданням Музею є старатися приєднати нових членів тому, що від цього залежить майбутнє існування Музею і одержання фондів від міських і державних установ.

Голова підкреслила, що для отримання фондів потрібно представити фінансовий звіт і доказати, що членство збільшується, а це допоможе одержати більшу допомогу від державних установ. О. Гнатейко запропонувала створити громадський комітет для приєднання нового членства і збирання експонатів і фондів. Дуже важливим є зберегти українську народну культуру для нашого молодшого покоління.

*Перший ряд зліва (сидять): Дизя Брочинська — голова Відділу, Оля Гнатейко — голова Управи Українського Музею в Нью-Йорку, Марта Рудик — голова Округи Нової Англії, Надя Троян, Рома Гіна-Тібідо — скарбник. Стоять зліва: Славка Горбата, Наталія Чабала, Христя Мельник — заступниця голови, Уляна Зінич — писар, Марійка Гуненко, Маряна Мікоски, Марійка Антонишин, Дарка Марків, гість Ляриса Пенцак.
Members of UNWLA Branch 108 of New Haven, CT and their guests.*

Також О. Гнатейко заохочувала громадян дарувати речі музейної вартості, щоб збільшити колекцію музею, особливо картини і експонати знаних українських художників, які музей не має можливості закупити. Пропонувала закупити музейні речі спільно з приватними особами або організаціями, а їх імена будуть у загальному списку осіб завдяки яким існує Музей.

О. Гнатейко сказала, що відповідальні особи які займаються проектами побудови нового

музею стараються знайти найекономічніші шляхи для будови, але все буде залежати від того, скільки громада зможе зібрати грошей і в якому часі.

Голова Відділу Діонізія Брочинська подякувала Ользі Гнатейко за інформативну промову і запросила присутніх гостей на перекуску.

Марія Антонишин,
пресова референтка
108-го Відділу СУА.

ТРИДЦЯТИЛІТТЯ 103-го ВІДДІЛУ СУА

*Зліва (перший ряд): І. Солтис, О. Кіршак, І. Куровицька, З. Зарицька, Х. Подолок. Другий ряд: І. Трояновська, Я. Щерба, С. Саґата, Н. Андрейко, Ю. Захарія, Х. Леонард, П. Шпачинська, Л. Закревська, М. Жєґрай, Л. Артимишин, В. Погорецька, Л. Ґой.
30th anniversary celebration of UNWLA Branch 103.*

У неділю, 24 жовтня 1999 р., в приміщенні парафіяльного Центру св. Володимира, Юньондейл, відзначили свято — 30-річчя заснування 103-го Відділу СУА ім. Олени Теліги на терені повіту Нассав на Лонг Айленді.

Святково прибрана заля, вишиті рушники на стінах... На тлі сцени великий портрет Олени Теліги, майстерно прибраний китицями червоної калини, та вишитим рушником, а на куртині сцени ювілейні числа: 1969-1999. Внизу, біля сцени — державні прапори України та Америки. У кутку залі великий стіл зі світлинами членок від часу заснування 103-го Відділу СУА, почесні грамоти, нагороди. Бенкетні столи чекають гостей.

І ось заля заповнюється гістьми. При вході Юлія Захарія і Стефанія Саґата чіпляють корсажі в національних кольорах гостям з Головної Управи Нью-Йорку, почесним гостям, гостям — все це надавало святкуванню небуденного характеру.

Скрізь святковий настрій, радісні посмішки на обличчях. Переливаються барвисті вишиванки на одягах союзнок. Здавалося, що навіть соняшна, тепла погода посприяла, щоб це свято пройшло з гарним настроєм і запам'яталося надовго.

Голова Відділу Іванна Солтис розпочала урочистий бенкет привітанням отців католицької і православної церков, членів Головної Управи СУА, представників місцевих організацій і гостей.

Дальше ведення свята голова передала культурно-освітній референтці Христині Подолок. Слід зазначити, що впродовж усього свята Х. Подолок цікаво вела програму.

Ведуча попросила союзнок відмовити молитву Союзу Українок Америки. Опісля доручила заступниці голови Відділу Параскєвії Шпачинській запалити символічну свічку, навколо якої пишалося 13 троянд у пам'ять тринадцяти членок, які відійшли у вічність. Ведуча проголосила імена

членок, які відійшли у вічність і однохвилинною мовчанкою вшанували їх світлу пам'ять.

Ведуча привітала і представила почесних гостей — пароха церкви св. Михаїла о. митрофорного протопросвітера Пастухова і його дружину Юліяну, голову СУА Ірину Куровицьку, голову Окружної Управи Нью-Йорку Олександру Кіршак, заступницю голови Окружної Управи Лесю Гой, та представників відділів СУА і місцевих організацій.

Зеновія Зарицька у святковій промові висвітлила історію праці Відділу за час його існування.

30 літ тому, з ініціативи теперішньої голови Відділу І. Солтис, 13 місцевих жінок створили відділ СУА — перший на Лонг Айленді. Першою головою Відділу була св. пам'яті Ольга Курчак.

Головним завданням Відділу було зберегти національну свідомість, поширити знання про Україну та українську культуру серед чужоземного докільля та нести моральну й матеріальну допомогу українським родинам у Бразилії, Польщі, Україні... Багато праці вкладено союзнянками впродовж 30 років для організації імпрез Свята Матері, св. Миколая, Андріївського вечора, свят Різдва Христового і Великодня, святкових базарів і багатьох виставок народного мистецтва.

Багато було організовано святкових обідів, інколи виключно для американського оточення, з яких прибуток призначався на харитативні цілі — Стипендійну акцію, Запасний Фонд журналу "Наше Життя" і ін.

Головною метою Відділу було навести зв'язки з американським докільлям та поширити знання про Україну та її культуру. Цю працю, до певної міри, Відділ виконував через організування тематично-мистецьких виставок з особистими поясненнями для зацікавлених глядачів. Відділ брав активну участь в етнічних фестивалях, які відбувалися у Айзенгавер-парку і інших місцях Лонг Айленду.

"Історія Відділу віддзеркалює довгий і нелегкий шлях народжений любов'ю до рідного краю і народу. Нашим обов'язком є продовжувати працю, поповнювати ряди нашої організації новими силами. Хай ця цюбов до народу, віра і спільні зусилля будуть з нами в подальшій успішній праці!" — так завершилася урочиста промова.

Після цього Іванна Солтис вручила грамоти признання за довголітню, наполегливу працю двом членкам співзасновницям 103-го Відділу — Зеновії

Зарицькій і Юлії Захарії.

Ведуча попросила о. пароха церкви св. Володимира Максима М. Кобасюка, ЧСВВ, відмовити молитву перед обідом. Пообідню молитву провів о. парох церкви св. Михаїла, митрофорний протопросвітер Пастухов. Під час обіду Христина Подолок розповіла присутнім про життя і творчість патронки Відділу Олени Теліги, талановитої поетеси й революціонерки "духа і чину". У своїй творчості вона захищала права жіноцтва і відстоювала обов'язок поета жити так, як каже його творче кредо. Вона стала ще однією жертвою нацистського окупанта, віддавши своє юне життя в обороні слова і волі Батьківщини.

Вітали Відділ з ювілеєм Ірина Куровицька — голова СУА і колишня голова Національної Ради Жінок США, Олександра Кіршак — голова Окружної Управи СУА Нью-Йорку; Марія Пищимуха — голова місцевого Конгресового Комітету; Дмитро Трояновський — член екезекутиви 42-го Відділу ОЧСУ; Любомира Артимишин — мистецька референтка 64-го Відділу СУА. Опісля, ведуча відчитала ще декілька привітів від окремих Відділів Округу Нью-Йорк. Зокрема, О. Кіршак висловила велике признання за корисну працю 103-го Відділу і вручила Почесну грамоту голові Відділу Іванні Солтис.

Мистецька частина святкового бенкету відбулася силами місцевих поселенців з України, під диригентурою Лесі Сенети, автора лірики й композиторки сучасних пісень. Мистецьку програму завершили піснями "Баляда про мальви" — муз. Володимира Івасюка — виконали Наталя Вальків і Леся Сенета, "Краю рідний мій" — слова і муз. Л. Сенети, виконав ансамбль "Мелодія".

Під час мистецької програми відбулася церемонія з ювілейним тортом. Заслужені членки Марія Жеграй і Стефанія Саґата розрізали торт, а присутні в залі співали "Многоліття" союзнянкам.

Бенкет і саме свято вдалося на славу! Ведуча висловила щире подяку гостям, виконавцям мистецької програми, членкам Відділу за приготування смачних страв і всім тим, хто приєднався до успішного проведення цього ювілею.

Завершилося свято, але не завершилася праця жінок.

Велике Вам спасибі, союзнянки!

Роксоляна Левенець.

Спростування.

У "Нашому Житті" за листопад 1999 р. у списку жертводавців на Стипендійну Акцію СУА (стор. 32, права колонка) слід читати:

У світлу пам'ять моєї дорогої і незабутньої триюрідної сестри **ЛІДІЇ БУРАЧИНСЬКОЇ** складаю **250.00 дол.** на Тривалий фонд її імені, метою якого є надавати стипендії тим, які студіюють народне мистецтво в Україні.

Люба Дольницька Онuferко.

ЮВІЛЕЙ 63-го ВІДДІЛУ СУА ім. СОФІЇ РУСОВОЇ

45-ліття 63-го Відділу ім. Софії Русової.
45th anniversary celebration of UNWLA Branch 63 of Warren, MI.

23 жовтня 1999 р. 63-ій Відділ СУА ім. Софії Русової відсвяткував своє 45-ліття.

Свято відбулося в Українському культурному центрі у Воррен, Мі. Голова Відділу Оля Гриньків привітала о. ігумена Роберто Лукавого, заступницю голови Округи Марту Йованович, гостей і членок. Прочитала власний вірш з нагоди ювілею і передала провід програми Ярославі Казанівській, яка попросила відспівати славень СУА і хвилиною мовчання вшанувати пам'ять померлих членок Відділу, о. ігумен провів молитву. Після обіду Я. Казанівська прочитала історію Відділу, яку приготувала Оля Макар. Голова Відділу О. Гриньків коротко розказала про Софію Русову і прочитала привіти з України від Миколи Коляка — члена спілки журналістів України, який знав особисто Софію Русову, голови Спілки жінок херсон-

щини Сташко Надії і голови Херсонської національно-письменницької організації Миколи Братана. Також прочитала спомин про відкриття в Олешні таблиці в пам'ять Софії Русової. Вася Гординська прочитала гумореску Гриця Зазулі Ека "Бенкет", а Я. Казанівська — "На громадській ниві" Іванки Язичинської Климівської.

На закінчення Оля Гицак прочитала вірш Уляни Кравченко "Молитва", Я. Казанівська прочитала привіти від відділів Округи і всім подякувала.

Далі під фортепіановим супроводом Марії Гординської-Голіян всі співали українські пісні. Укінці зробили спільний знімок.

Ярослава Казанівська,
пресова референтка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

13-ий ВІДДІЛ СУА ім. УЛЯНИ КРАВЧЕНКО,
ЧЕСТЕР, Па.

Загальні збори нашого Відділу відбулися 5 грудня 1999 р. в присутності представниці Окружної Управи Дзвінки Захарчук. Зборами проводила Ірена Назаревич, секретарювала Лідія Грабова.

До нової управи увійшли: Христя Плюта — голова, Ірена Назаревич — заступниця голови, Лідія Грабова — секретарка, Лідія Кий — скарбник. Референтки: Ірена Назаревич — культосвітня,

Лідія Кий — стипендій, Марія Венчак — суспільної опіки, Софія Мельник — фінансова, Христя Плюта — організаційна і музейно-мистецька, Євгенія Корчинська — імпрезова, Лідія Грабова й Ірена Назаревич — преси, Надія Баган і Ярослава Шабатура — господарські. Контрольна комісія: Марія Венчак — голова, Софія Мельник і Лідія Грабова — члени.

Лідія Грабова.

ВІДІШЛИ У ВІЧНІСТЬ

Упродовж шіснадцяти місяців 89-ий Відділ США ім. Лесі Українки в Кергонксоні втратив 5 членок. Всі вони були щирі працівники суспільної ниви, відзначалися великою жертвенністю та глибокою побожністю.

МАРІЯ ТХІР з дому Шевців. Народилася в Америці, недалеко Бостону. Дочка свідомих емігрантів з Галичини, які займалися хліборобством та плеканням коней. Часто відвідували їх студенти близьких університетів Голюк чи Гарварду, щоб відпочити від важкої праці на студіях. Марія радо прислуховувалася до їхніх розмов та плянувала свою будучину. Після закінчення освіти працювала урядничкою у місцевому підприємстві. Вийшла заміж за свідомого галичанина учителя Андрія Тхора. Як тільки почали будувати оселю "Золота Осінь" недалеко "Союзівки", приїхали до Кергонксону та включилися у громадське життя. Недовго втішалася Марія родинним життям. Виснажений війною та засланням в Сибір, улюблений чоловік помер від недуги серця. Марія залишилася самотньою, але для всіх і дала добродушною приятелькою. Крім США, належала до Марійської дружини та жертвенно працювала для церкви. Померла 18 серпня 1988 р., похована біля чоловіка на католицькому цвинтарі св. Духа у Гамптонбурзі, Н. Й.

ЯРОСЛАВА ЦІХАНСЬКА з дому Меляник народилася в Дрогобичі. Навчалася в місцевих школах, а вищу освіту здобула у Львові. Вийшла заміж за доктора ветеринарії Володимира Ціханського. Невдовзі чоловік вступив до Першої Української Дивізії. Боровся під Бродами, був у полоні, згодом засланий в Сибір, де карався до 1965 р. Слава опинилася в таборі біженців у Байроїті, де була співзасновницею Пласту та учителькою у місцевих (таборних) школах. Вже тоді відзначалася національною свідомістю та великою добротою. Після приїзду до Америки поселилася у Філадельфії і була "прибіжницею" всіх, що потребували допомоги, щоб знайти житлове приміщення та працю. У 60-тих роках поселилася у Кергонксоні, де брала активну участь у громадських та

церковних організаціях, як США, Пласт, церковний комітет та ін. У тому часі робила спроби вирвати чоловіка з Сибіру та допомогти йому приїхати до Америки. Після довгих старань її мрія здійснилася. Проте, серце чоловіка, змучене неволею, перестало битися і залишилася Ярослава вдовою. Померла 30 грудня 1998 р., похована біля чоловіка на місцевому цвинтарі (у Кергонксоні).

ДАРІЯ ХУХРА з дому Кушнір народилася у священничій родині. Освіту здобула в Галичині. Вийшла заміж за інженера агронома Антона Хухру. Після приїзду до Америки сім'я поселилася у Нью-Джерсі, а у 1962 р. переїхали до Кергонксону. Тоді приїжджали на "Союзівку" на відпочинок багато українців, а побачивши, що околиця дуже подібна до Карпат, переселялися на постійно.

Свідомі українські родини включилися у вир громадського життя, а найактивнішими стали Дарія і Антін Хухри. 1963 р. заклали Пластову Станіцію, першим станичним став чоловік Дарії інж. Антін Хухра. Той пост займав до смерті 1972 року.

Залишившись вдовою, Дарія не покинула суспільної праці, навпаки, незадовго заснувала школу українознавства в якій учителювала довгі роки. Була також співосновницею 89-го Відділу США та брала активну участь у тій першій громадській організації Кергонксону

майже до смерті. За безперестанну жертвенну працю отримала звання "Почесна членка".

Відійшла від нас 10 травня 1999 р., похована на цвинтарі св. Андрія Первозванного у Баундбруку, Н. Дж.

МАРІЯ СТЕФАНИШИН — уроджена Сверида, походила зі села Пуків біля Рогатина. Сім'я Стефанишинів мала одну дочку і двох синів. Приїхали до Кергонксону із Пенсильвенії і замешкали недалеко "Союзівки". Марія любила громадське життя. Належала до громадських організацій, була широю і побожною парафіянкою у Кергонксоні. Незважаючи на те, що в старшому віці виїхала на Фльориду, там також включилася у громадське життя. Кергонксону ніколи не покинула. Була членкою 89-го Відділу США аж до смерті. Померла на Фльориді у вересні 1999 р., похована біля чоловіка у Філадельфії, Па.

ПАВЛІНА ОЛЕКСІВ з дому Дика народилася у Брукліні, Н. Й. у свідомій українській сім'ї. Початкову і середню освіту здобула у місцевих школах, а ступінь магістра педагогіки в Колумбійському університеті Нью-Йорку. Вчила у школах на Лонг Айленд. Там помер її чоловік і вона залишилася з двома малими дітьми: старшою дівчинкою Андрешю і молодшим сином Андрієм. Після напливу емігрантів у 50 роках одружилася зі Стефаном Олексівим, який був добрим чоловіком та батьком для дітей. У 60-х роках сім'я переїхала до Кергонксону, Павліна працювала у місцевих школах. Була широю патріоткою і ревно працювала на суспільній ниві. Стала першою головою 89-го Відділу ім. Лесі Українки в Кергонксоні, а опісля, довголітню учителькою та з часом директоркою школи українознавства до смерті.

Померла 2 жовтня 1999 р., похована на цвинтарі св. Андрія Первозванного у Баунд Бруку, Н. Дж.

89-ий Відділ США ім. Лесі Українки вірить, що милосердний Господь прийняв наших незабутніх членок до свого небесного царства, а американська земля буде їм легкою.

Марія Зубрицька,
пресова референтка.

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА ЛИСТОПАД 1999 р.

У пам'ять мого дорогого чоловіка **Романа Яськіва** складаю **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для допомоги сиротам в Україні.

Леся Яськів.

У світлу пам'ять **бл. п. інж. Івана Панчака** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА. Дружині Люсі висловлюємо глибокі співчуття.

Дарія і Теодосій Самотулки.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Богдана Савчинського**, який відійшов у вічність 26 серпня 1999 р. в Чікаго, Іл. на Фонд Суспільної Опіки СУА склали: **30.00 дол.** — Петро Рудик; **по 25.00 дол.** — Зірка Савчинська-Рудик, Іванна і Ярослав Клими; **20.00 дол.** — Марко Рудик з дружиною. **Разом 100.00 дол.**

Зірка Рудик.

У світлу пам'ять **бл. п. Володимира Савківа** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для допомоги сиротам в Україні (через 56-ий Відділ СУА, Норт Порт, Флориди) склали: **30.00 дол.** — Оксана Мельничин; **25.00 дол.** — Леся Яськів; **по 20.00 дол.** — Володимир і Анастасія Мерецаки, Орест і Дарія Питлярі, Надія Мандрусак, Богдан Висоцький, Роман і Леся Романишини, Семен і Марія Чорнії, Михайло і Оксана Тарапацькі, Мирон Грамяк, Надія Іванчук, Володимир і Галина Королі, Омелян і Марія Граби, Анна Качмарська; **по 10.00 дол.** — Віра Яворська, Олена Качала, Анна Гомик; **5.00 дол.** — Марія Тисовська. **Разом 330.00 дол.**

Марія Чорній.

У світлу пам'ять мого незабутнього чоловіка **бл. п. Мирослава Харини** складаю **100.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для допомоги сиротам в Україні.

Марія Харина.

У світлу пам'ять нашого дорогого товариша **бл. п. інж. Василя Голода**, на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для допомоги сиротам в Україні, товаришки і товариші з гімназії в Ляндсгут, Німеччина (через 108-ий Відділ СУА в Нью-Гевен, Конн.) зложили: **по 50.00 дол.** — Богдан Данко, Александер і Дада Соневські, Ярослав і Марійка Томоруги, Богдан і Галина Титли, Ярослав і Оріся Зіничі, Володимир і Уляна Зіничі; **30.00 дол.** — Ігор і Ліля Сохани; **20.00 дол.** — Оріся Дзюбіна Мандич. **Разом 350.00 дол.** Дружині і родині дорогого покійного товариша висловлюємо сердечне співчуття.

Романа Тибодо,

фінансова референтка 108-го Відділу СУА.

З РІЗНИХ НАГОД

Сердечно дякую шановній і дорогій Олі Жарській-Дзядів за "Жіночу Долю" з 1993-го року, в якій на світліні є моя мама Ольга Слиж. Із вдячності за чемність складаю **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА.

Дарія Самотулка.

З нагоди 50-ої річниці шлюбу дорогої сестри і швагра Олени і Едварда Мельничуків складаю **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для "Бабусь".

Христина Пацлавська.

ЖЕРТВОДАВЦІ

С. Ковач (через 73-й Відділ СУА в Бріджпорт Конн.) складає **10.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА.

Марія Слевінська,
скарбник 73-го Відділу СУА.

30-ий Відділ СУА в Йонкерс, Округа Нью-Йорк, складає **110.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для "Бабусь".

Надія Цвях,

фінансова референтка 30-го Відділу СУА.

Дарія Зелик складає **50.00 дол.** (через 86-ий Відділ СУА в Ньюарку, Н. Дж.) на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для допомоги сиротам в Україні.

Надія Каниюка.

На Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням для потерпілих від повені на Закарпатті (через 99-ий Відділ СУА у Вотервліт, Нью-Йорк) складають: **100.00 дол.** — Анна і Володимир Ван Сліт; **по 50.00 дол.** — Анастасія Анніс, Мирон Бурак, Дозя і Славко Кушнірі, Марія і Іван Філі; **40.00 дол.** — Дороті і Василь Мокії; **по 30.00 дол.** — Роман Маселко, о. Михайло Мишук; **по 25.00 дол.** — Ольга і Елмер Бертч, Ольга і Антоній Білінські; **по 20.00 дол.** — Б. і М. Бережанські, Марійка і Боб Баджер, Марія Боюс, Іван Корабін, Гелена і Іван Ковальчики, Феня Кошикар, Катруся і Семен Ксенічі, Василь Мокій, мол., Катерина і Стах Мочульські, М. і Г. Пелехи, А. і І. Підвербецькі, А. і А. Романишини, Теодозія і Павло Шевчуки, Петро Спьяк, Володимир Стадник, К. і В. Терлецькі, М. і М. Філь, Оріся і Іван Калки; **по 10.00 дол.** — Богдан Білиця, Юлія і Андрій Васенки, Павлина Вітош, Лідія Волосянська, Анна і Стефан Гебузи, Галина і Іван Демчарі, Сва і Андрій Демчарі, Тетяна і Андрій Дурбаки, Джіні і Іван Ігнатолі, Семен Кавола, Е. і Р. Карпішки, М. і Д. Кулики, Семен Мандзеляк, Дмитро Скалій, Н. і П. Спьяки, Дарія і Яків Спьяки, А. і А. Урбани, П. і Л. Урускі, Іванна Цьолко; **по 5.00 дол.** — Марія Валестро, Джон Вілліттс, Галина Джевітс, Дороті Дідух, Анна і Петро Кавки, Марія Каллендер, Юлія і Іван Опарі, Христина Петрегал, Ольга Ракоча. **Разом: 1,100.00 дол.**

Дозя Кушнір,
секретарка 99-го Відділу СУА.

Федеральна Кредитівка "Самопоміч" в Нью-Йорку складає **3,000.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА.

Федеральна Кредитівка "Самопоміч" в Нью-Йорку складає **1,000.00 дол.** на видання літератури для дітей.

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА ЛИСТОПАД 1999 р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

На свіжу могилу мого дорогого чоловіка **бл. п. Дмитра Жаграя** складаю **200.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Марія Жаграй.

ЖЕРТВОДАВЦІ

120-ий Відділ СУА в Рочестер, Нью-Йорк складає **100.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Галина Снігур, скарбник.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Романна Кекіш,
скарбник Суспільної
Опіки СУА.

Надія Шмігель,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу **бл. п. Марії Кормелюк** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо щире співчуття.

Управа і членки 78-го Відділу СУА,
Вашінгтон, ДС.

Замість квітів на могилу **бл. п. Павліни Олексів** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Управа і членки 89-го Відділу СУА,
Кергонксон, Н. Й.

Замість квітів на могилу **бл. п. Юліяна Хименець** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родинам висловлюємо наші глибокі співчуття.

89-ий молодший Відділ СУА.

Складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" замість квітів на могили моїх найдорожчих.

Дарія Струк Гусар.

Вшановуючи пам'ять **бл. п. Івана Ракочого,** чоловіка нашої довголітньої членки Стефанії, складаємо **20.00 дол.** на потреби журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 43-го Відділу СУА у Філядельфії.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Ірини Райнер,** довголітньої членки Управи 43-го Відділу СУА складаємо **225.00 дол.** на потреби "Нашого Життя": по **20.00 дол.** — Анна Максимович, Кароліна Конрад, Теодора Кузьмович; по **10.00 дол.** — Катруся Березяк, Оксана Горасцька, Стефа Григорчук, Марія Данилів, Ольга Диміцька, Анастасія Жилава, Марія Куземська, Анна Олійник, Іванна Пенкальська, Оксана Поритко, Анна Суха, Ольга Стулковська, Людмила Чайківська, Ліза Чепіль, Олена Шиприкевич; по **5.00 дол.** — Ольга Лукасевич, Зоряна Сохацька, Іванна Субтельна. Дочці Богданні з родиною висловлюємо наші щирі співчуття.

Управа і членки 43-го Відділу СУА у Філядельфії.

У світлу пам'ять **Володимира Юркевича,** чоловіка нашої довголітньої членки Полі, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Полі та родині висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і членки 62-го Відділу СУА,
Глен Спей, Н. Й.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Христини Богуславець,** дочки нашої довголітньої членки Іванни Гички, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Іванні з родиною висловлюємо наші глибокі співчуття.

Управа і членки 62-го Відділу СУА,
Глен Спей, Н. Й.

Вшановуючи пам'ять **бл. п. Михайлини Книш,** матері Ірини Куровицької і Наталії Думи складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Орися Салаяк з родиною.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. інж. Ярослава Бігуна,** чоловіка моєї приятельки, складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Зеня Ковальська.

Вшановуючи першу річницю смерті нашого найдорожчого батька **св. п. Степана Шугана** складаємо **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Марія і Ярослав Томоруги.

Вшановуючи першу річницю смерті дорогої "Теті" **бл. п. Марії Сваричевської,** яка була щирою приятелькою нашої родини, складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Марія і Ярослав Томоруги.

У світлу пам'ять покійних **д-ра Мирослава Сасика, Бориса Мрищука, Миколи Сенчишака, Ярослава Струтинського, Івана Скубяка** — чоловіків членок 22-го Відділу СУА в Чикаго, складаємо **340.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дружинам висловлюємо щирі співчуття. По **35.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА, Галина Янчишин; **30.00 дол.** — Ярослава Фаріон; **25.00 дол.** — Оксана Мельник; по **20.00 дол.** — Ліна Басюк, Софія Залуцька, Бронислава Ковалевич, Ольга Люшняк, Дарка Менцінська, Ірена Мицик, Люся Самбірська, Ольга Турчин, Люба Шеремета; по **10.00 дол.** — Зіна Дичій, Іванна Припхан, Анна Слободян; **5.00 дол.** — Іванна Городиська.

Управа і членки 22-го Відділу СУА в Чикаго.

ДАТКИ

З нагоди 80-ліття дорогої Слави Крижановської присутні на прийнятті склали по **30.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя": д-р Олег Волянський з дружиною Людмилою, д-р Роман Барановський з дружиною Стефанією і Зеня Гулей, Зеновія Ковальська і Міля Ренер, вітаючи, разом з побажаннями доброго здоров'я, успіхів і Божого благословення (через 89-ий Відділ СУА).

СТИПЕНДИЙНА АКЦІЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ВІД 1 ДО 30 ЛИСТОПАДА 1999 р.

по **5,000.00 дол.** – Микола і Мей Бойчуки (86), Стефан і Володимира Сливоцькі (64);
510.00 дол. – Дарія Русин (33);
420.00 дол. – Олександр Лісевич (28);
по **300.00 дол.** – Маруся Бек (90), Теодозій і Лукія Грициви (33);
255.00 дол. – Марія Данилів (43);
250.00 дол. – Павла Лодинська (66);
по **220.00 дол.** – д-р Тамара Наболотна (74), Ірена Попович (74), Оксана Стеранка (86), д-р Оксана Фільварків (74), д-р Юрій Харук (74), Любослава Шандра (74), 65-ий Відділ СУА, 74-ий Відділ СУА;
200.00 дол. – Данило і Люба Більовщуки (4);
150.00 дол. – 113-ий Відділ СУА;
110.00 дол. – Марія Жмуркевич;
по **100.00 дол.** – Марта Андріюк, Володимир і Лідія Величковські (86), Анна Педерсон (98), Марта Турчин (67);
по **50.00 дол.** – Наталія Даниленко (90), д-р Роман Цибик;
25.00 дол. – John & Doreen Rudan (86);
21.00 дол. – Рената Бігун (28).

У ПАМ'ЯТЬ

У пам'ять нашого найдорожчого брата **д-ра Святослава Ключаса** складаємо **300.00 дол.** На Стипендійний Фонд СУА сиротам в Україні.

Професор д-р М. Марта Доберчак з дітьми. Д-р Тетяна Доберчак і д-р Всеволод Доберчак.

У пам'ять покійної братової, дорогої **д-р Ірени Крамарчук** складаю (через 47-ий Відділ СУА) на Стипендійний Фонд СУА в Україні **100.00 дол.** Синові Богданові з родиною і родині бл. п. Ірени висловлюю глибокі співчуття.

Анна Чорнобиль, Рочестер, НЙ.

У пам'ять моєї найдорожчої мами **бл. п. Софії Олесницької** на допомогу сиротам (учням і студентам) в Україні через Стипендійний Фонд СУА склали пожертви: **по 500.00 дол.** Д-р Марко і Людмила Олесницькі, Роман і Марія Павлишини, **200.00 дол.** – Dr. Yvonne Li, Dr. Maria Viscuso, Dr. Barbara Matusiak; **по 100.00 дол.** – Ярослав і Дарія Винників, Мирон і Наталія Возняки, Юрій Олесницький, George, Ruth and Eugenia Stashynsky; **по 50.00 дол.** – Ярослав і Віра Вергановські, Ірена Вірчук, Іван і Анна Войтовичі, Ігор і Дарія Зелики, Орест Лисинецький; **30.00 дол.** – Софія і Марта Ласійчуки; **по 25.00 дол.** – д-р Євгенія Кос, д-р Любомир і Оксана Кузьмаки, Марія Онишкевич, Юрій і Зеня Яворські; **по 20.00 дол.** – Таїсса Богданська, Слава Гординська, Ольга Лесько, Наталія Савицька, Марія Смішкевич; **по 10.00 дол.** – Анастасія Богонок, Ольга Луків, Емілія Онишкевич.

Д-р Марко Олесницький.

У пам'ять **бл. п. Мирослава Юрчука** на допомогу сиротам (учням і студентам) в Україні через Стипендійний Фонд СУА зложили: **по 100.00 дол.** – д-р Ігор і Ксеня Гапії, С. і К. Гошовські, Ірена Гошовська з

родиною, Надія Ковальчук; **по 50.00 дол.** – М. і З. Кобилянські, О. і Д. Мурії; **30.00 дол.** – Осип і Ярослав Гапії; **по 25.00 дол.** – Євдокія Блавацька, С. Дибас, Юрій і Стефанія Заяці, З. і М. Мягкі; **по 20.00 дол.** – Марія Оксана Бачинська, Mr. & Mrs. Jaroslaw Dulysz, Maria Dulysz, Дарія Каранович, Ольга Олійник, Alice & Florence Terenowicz, Christine B. Villacorta, L. Wagner, Марія Хромовська; **по 10.00 дол.** – Mrs. Alexander, Анна Мартинюк, Стефанія Пашак, Анна Римарук, Harry & Nadia Sembrat, Антоній і Юстина Шийки, Володимир і Олена Варшони; **по 5.00 дол.** – Walt Gustas, Григорій Пасічник, Pete & Clara Piurek.

Олена Юрчук.

У пам'ять **бл. п. Михайлини Юрчук** на допомогу сиротам (учням і студентам) в Україні через Стипендійний Фонд СУА зложили: **по 100.00 дол.** – д-р Ігор і Ксеня Гапії, А. Wagner; **30.00 дол.** – Осип і Ярослава Гапії; **по 25.00 дол.** – Марія Оксана Бачинська, С. Дибас, Юрій і Стефанія Заяці, З. і М. Мягкі, Марія Цісик; **по 20.00 дол.** – Софія Бішко, Jaroslaw Dulysz, Марія Хромовська, Ольга Олійник, Alice & Florence Terenowicz; **по 10.00 дол.** – Михайло Бабяк, Богдан Наугольник, Pete & Clara Piurek, Мирослав і Надія Римері, Антоній і Юстина Шийки.

З НАГОДИ

З нагоди 80-ліття дорогої кузинки **ЯРОСЛАВИ КРИЖАНОВСЬКОЇ** складаємо **100.00 дол.** (через 119-ий Відділ СУА) на стипендію студентів у Львові.

Мирослав і Марта Ломаги.

Вшановуючи ювілей, з нагоди уродин дорогої кузинки **ЯРОСЛАВИ КРИЖАНОВСЬКОЇ** складаємо **100.00 дол.** (через 119-ий Відділ СУА) на стипендію студентів у Львові.

Ю. і О. Руденські.

З нагоди 80-ліття дорогої **СЛАВИ КРИЖАНОВСЬКОЇ** присутні на прийнятті д-р Олег і Людмила Волянські, д-р Роман і Стефанія Барановські, Зеня Гулей, Зиновія Ковальська і Міля Ренер разом з побажаннями доброго здоров'я, успіхів і Божого благословення, склали (через 89-ий Відділ СУА) **110.00 дол.** на Стипендійний Фонд СУА.

Стефанія Барановська.

Повідомляємо, що шкільний рік у Південній Америці починається на другий місяць, тому просимо спонсорів та добродіїв прислати вплати стипендій, щоб ми могли їх вислати якнайшкороше. Просимо ласкаво передати Ваш внесок-чек виставлений на **UNWLA INC.** на руки референтки стипендій Вашого Відділу або прислати до Стипендійного бюро СУА.

Адреса на 3-ій сторінці обкладинки.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Орися М. Яцусь,
скарбник комісії стипендій
СУА.

Люба Більовщук,
референтка стипендій
СУА.

ПОЖЕРТВИ

ВІД 1 ДО 30 ВЕРЕСНЯ 1999 р.
(продовження)

Вшановуючи пам'ять дорогої членки 71-го Відділу СУА в Джерзі Сіті, Н. Дж. **бл. п. Стефанії Цьолко**, родина, членки та приятелі зложили датки на Будівельний Фонд УМ: **165.00 дол.** — Андрій і Ірена Лящуки; **100.00 дол.** — Люба Цьолко, Маріян і Надія Цьолки; **по 50.00 дол.** — Адріан і Христина Цьолки, Марко і Ліда Пілецькі, Люба Галібей, Наталія Кравчук, Галина Ляшук, Василь і Юлія Іваники; **40.00 дол.** — Софія Геврик; **по 30.00 дол.** — Андрій і Ірена Бураки, Валерія Бурак, Ірена Качмарська; **по 25.00 дол.** — Іван Цьолко, Орест і Павля Цьолки, Галина Гаврилюк, Христина і Богдан Певні, Михайло і Іванка Пилипчаки, Степан і Дарія Кравченко, Маркіян і Наталія Титли, Іванна Цьолко, Мирон і Зіновія Бураки, Наталія Домарецька, Володимир і Неоніла Сохани; **по 20.00 дол.** — Іван і Анна Вішки, Параскевія Шеремета, Анастасія Сибі, Люба Кутна, Нестор і Леся Вірстюки, Дмитро і Таня Тхірі, Іванка Голинська, Володимир і Галина Білики; **по 10.00 дол.** — Марія Бридун, Марія Мацях, Стефанія Мацях, Стефан Максимчук, Христина Кахнич, Тадей і Ольга Доманські, Микола і Галина Романіви, Іван і Таня Кохановські, Марія і Ілля Шевчуки, Марія Рут, Параскевія Команецька, Теодор і Стефанія Білоуси, Михайло і Ніна Ковбаснюки, Рома і Калина Цьолки, Катерина Коць, Степан і Ольга Островські; **5.00 дол.** — Петро Палка; **3.00 дол.** — М. Вашук. Збірку провели Іванка Пилипчак і Галина Гавриляк.

У пам'ять **св. п. Михайлини Книш** — Почесної членки 1-го Відділу СУА, мами Ірини Куровицької — голови СУА і Наталії Думи складаємо **293.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею: **100.00 дол.** — 1-ий Відділ; **40.00 дол.** — Володимир і Лідія Магуни; **25.00 дол.** — Любомир і Стефанія Гуменюки; **по 20.00 дол.** — Ганя Серант, Марія Савицька, Анна Натина; **по 10.00 дол.** — Стефанія Семущак, Мар'яна Задоянна, Катерина Палуга; **по 5.00 дол.** — Марія Мотиль, Іванна Мачай, Анна Данилюк, Катерина Лис, Софія Костюк, Марія Сенькович.

У пам'ять **св. п. Михайлини Книш** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.
Василь Сосяк.

У пам'ять мого дорогого чоловіка **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** складаю **500.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею.
Ольга Рогозинська.

У пам'ять покійного **д-ра Климентія Рогозинського**, щирого приятеля Українського Музею, складаємо **300.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Теодозій і Любомира Крупи.

У пам'ять **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.
Яромир Крупа.

У пам'ять **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** пересилаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.
Ляриса Крупа і Олександр Слободяник.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** датки на Будівельний Фонд УМ зложили: **500.00 дол.** — Товариство "Самопоміч" (Відділ Нью-Йорк); **по 100.00 дол.** — Володимир і Анна Рак, Мирон і Ольга Гнатейки, родина Шевчуків, Меланія Банах, Юрій і Христина Кушнірі; **по 50.00 дол.** — Андрій і Лідія Закревські, Микола і Зірка Галіви, Мирослава Вишивана; **30.00 дол.** — Дарія Дроздовська; **по 25.00 дол.** — Віра Шуль, Ярослав і Катря Червоняки, Василь і Зеновія Никифоруки, Іван і Стефанія Серанти, Ярослав і Лідія Черники, Дарія Байко; **15.00 дол.** — Любов Дражевська.

Вшановуючи пам'ять **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** пересилаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Юрій і Ольга Руденські.

Замість квітів на могилу **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** складаємо **200.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Лідія Осінчук, д-р Юліяна Осінчук, Марк Давсон.

У пам'ять **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.
Остап і Віра Винники.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Дружині Олі висловлюємо наші сердечні співчуття.

Ірена і Еміль Ключаси.

Замість квітів на могилу невіджалуваного добродія, любителя і композитора українських взорів і вишиванок, **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а дружині і родині висловлюю глибоке співчуття. Господи сотвори душі його вічну пам'ять і царство небесне.

Стефанія Чорна Досінчук.

У пам'ять нашого довголітнього друга **бл. п. д-ра Климентія Рогозинського**, який помер 12 вересня 1999 р., складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку.

Д-р Осип і Лідія Оришкевичі.

In memory of **Dr. Klemens Rohozynsky**, a unique human being, I am donating **&25.00** to The Ukrainian Museum Building Fund.

Mary Dushnyuk.

Замість квітів на могилу дорогих колеґ **бл. п. д-ра Зенона Каратницького** і д-р Климентія Рогозинського складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Іларіон Чолган.

Закінчення в наступному числі.

НАШИМ ДІТЯМ

Олексій Яцун

МОВА

Не запозичена,
 Не вкрадена ніким.
 Ні звідки не привезена,
 А наша.
 Співуча мова
 Житиме віки
 І не замовкне
 Пусткою назавше.

Бо рід живий!
 Корінням вузлуватим —
 По всьому світі...
 Сестри і брати!
 Дітей скликає
 Україна-мати,
 Щоб рідну мову
 Серцем захистить.

Микола Щербак

ЗИМА

Що це віє, свище в полі?
 Що вихрять на видноколі? —
 Ні стежок, ні доріг...
 У саду стрункі тополі
 Одягнули білі льолі —
 Всюди сніг, всюди сніг...

Чим це вибілена хата,
 Вкрита яблуня крислата,
 І левада, і ставок?..
 Це зима іде пухната,
 Завірюхами багата,
 Сіє-віє сніжок.

УЗИМКУ

Ми зробили гору,
Гору снігову
Край села, край бору,
На льоду-ставу.

Гей, летить, санчата,
Швидше за вітрів,
Швидше за крилатих
За гірських орлів!

Діти України —
Смілі козаки
Йдуть крізь хуртовини,
Буревій рвучкий;

Борють всі завади,
Всі страхи загроз!
Дітваків завзятих
Не бере мороз!

Григорій Чубай

МАЛЮЮ ЗИМУ

Малюю зиму:
синім — ліс,
червоним — лист на дубі,
та ще як ходить хитрий лис
поміж пеньків на зрубі.

Лишаю білими зайців.
Зеленими ялинки.
Рожевим усміх на лиці
в сестриченьки Яринки.

Малюю дім і дим над ним.
Засніжене гілляччя...
Сича — надутим, Вовка — злим,
ну, а ведмедя — сплячим.

Ганна Черинь

ЗАМЕТИ

Як притисли нас морози,
Вітер злий, як звір —
Замерзають навіть сльози,
Як вийти надвір.

Ця метелиця — сваволя
Завдала біди:
Безпорадно серед поля
Стали поїзди.

Ціле місто у облозі,
Автам сковзько теж.
Ледве сунуть на морозі
В плетиві мереж.

Не боюсь я сніговіїв!
Всю зберу снагу —
Я ж на лижвах добре вмію
Мчати по снігу!

ДРІЖДЖОВІ БУЛОЧКИ

СОЛОДКІ БУЛОЧКИ

- 1/2 горнятка молока
 - 3 ложки товщу (crisco)
 - 3 ложки цукру
 - 1 чайна ложечка солі
 - 1/2 горнятка води
 - 1 торбинка дріжджів
 - 1 яйце
 - 3 горнятка борошна
- Окремо:**
- 2 ложки масла
 - 1/4 горнятка цукру
 - 1 чайна ложечка кориці

Молоко заварити і змішати з товщем, цукром і сіллю. Прохолодити, додаючи 1/2 горнятка холодної води. Додати дріжджі і добре вимішати. Додати яйце і поступово борошно. Місити рукою, щоб вийшло м'яке тісто. Дати тістові 10 хвилин "відпочити". Розтачати на посипаній борошном стільниці в прямокутник (18"х12"). Посипати зверху сумішшю масла і цукру; можна також помастити повидлами або іншою густою начинкою. Звинуту тісто в руляду, покраяти на одноїнчові скибки, виложити на змащений лист розрізаною стороною вниз. Залишити в тепломі місці, щоб підросло. Пекти 25-30 хвилин в нагрійтій до 375° печі. Цей припис дає 18 булочок.

ДОБРІ БУЛОЧКИ

- 4 горнятка борошна
 - 1 горнятко повного молока або вершків (half & half)
 - 3 жовтки
 - 1 торбинка дріжджів
 - 1 ложка масла
 - 3 ложки цукру
 - 1/2 чайної ложечки солі
- втерта шкуринка з 1/2 цитрини**

Дріжджі розвести в тепломі молочі з однією ложкою цукру і коли почнеться бродіння влити в миску з борошном. Додати розтерті з цукром жовтки, шкуринку з цитрини, розтоплене масло і замісити пухке тісто. Виробити невеличкі булочки і викласти на змащений лист. Поставити в тепле місце, щоб підросли. Помастити яйцем і пекти в нагрійтій до 375° печі 30 хвилин.

БУЛОЧКИ ДО ЧАЮ

- 5 горняток борошна
- 1 горнятко теплогo молока

- 2 яйця
- 3 жовтки
- 2 торбинки дріжджів
- 3 оз. масла (3/4 кістки) стопленого
- 1/4 горнятка цукру
- 1/2 ложечки солі

Дріжджі розвести в тепломі молочі з однією ложкою цукру, а коли почнеться бродіння влити до миски з борошном, додаючи розтерті з цукром жовтки (всі п'ять) і піну з двох білків та сіль. Замісити, а під кінець влити розтоплене масло і продовжувати місити, поки товщ повністю рівномірно увійде в тісто. Виложити тісто в чисту, змащену олією миску, обернути, щоб ціле було змащене, накрити рушничком і залишити в тепломі місці, щоб підросло. Коли підросло — виробити невеличкі округлі булочки, злегка надрізаючи посередині ножем, викладати на змащений лист і поставити, щоб ще підросли. Опісля змастити їх яйцем, розведеним однією ложкою води, і пекти в гарячій печі біля 30 хвилин.

БУЛОЧКИ З НАЧИНКОЮ

- 1 торбинка дріжджів
 - 2 ложки теплої води
 - 4 оз. (1/2 горнятка) масла
 - 3 горнятка борошна
 - 6 ложок квасної сметани
 - 3 жовтки, збиті
 - 2 ложки цукру
 - 1/2 чайної ложечки солі
- тепле молоко**

Дріжджі змочити теплою водою, масло посікти з борошном. До борошна додати квасну сметану і жовтки, змішати, додати цукор, сіль і дріжджі, і стільки молока, скільки забере борошно, щоб тісто було м'яке, але не липке. Залишити його в тепломі місці, щоб підросло і збільшилося вдвоє. Тоді, притиснувши кулаком, щоб випустити трохи повітря і ще на 10 хв. дати йому "відпочити".

Тонко розкачати, змастити маслом, зложити ковертою (боки до середини, тоді кінці до середини), знову розкачати і повторити "ковертуння" тричі, змащуючи кожен раз поверхню маслом.

Тепер тісто готове, щоб виробити з нього булочки. Розкачати тонко, покраяти в квадратики, накладати начинку і зліплювати, надаючи бажаної форми. Можна краяти тісто на трикутники і, наклавши начинки, скручувати в рогаики. Змащувати булочки злегка збитим білком, посипати цукром і горіхами або маком. Дати їм

ще вирости і пекти у нагрійтій печі до 350° біля 20 хвилин. Повинно вийти 24 булочки.

1. НАЧИНКА

2 горнятка сухого коров'ячого сиру перетертого через ситко, змішати з трьома збитими яйцями і трьома ложками цукру. Додати цитринову шкуринку і 1/2 горнятка родзинок.

2. НАЧИНКА

Заварити в 1 горнятку води, 1 горнятко цукру, 1 горнятко посічених родзинок, 1 горнятко посічених горіхів, 1 чайна ложечка кориці та шкурка з цитрини. Варити, доки загусне. Приблизно 8 хвилин.

ПОМАРАНЧЕВІ БУЛОЧКИ

- 1 торбинка дріжджів
- 1/4 горнятка теплої води
- 1/2 горнятка кип'яченогo молока
- 1/4 горнятка товщу (crisco)
- 1/4 горнятка цукру
- 1 чайна ложечка солі
- 1/2 горнятка помаранчевого соку
- 1 чайна ложечка тертої шкурки з помаранчі
- 1 яйце, збите

4 горнятка борошна (приблизно)

Розмочити дріжджі у воді. Гаряче молоко влити на цукор і додати сіль. Коли простигне, додати сок з помаранчі, помаранчеву шкуринку, яйце, дріжджі і два горнятка борошна. Збивати, поки все стане однорідним і гладким. Додати досить борошна, щоб тісто стало можливим для вироблення на стільниці. Продовжувати ще місити, щоб тісто стало м'яким і еластичним. Вложити в миску змащену олією, змастити зверху та залишити в тепломі місці, щоб росло і подвоїлося. Притиснувши кулаком, а десять хвилин пізніше виробляти булочки та складати у змащену форму (наприклад, у велику тортівницю). Дати булочкам підросли, щоби подвоїлися в розмірі і були легкі. Пекти в печі нагрійтій до 400° — 15-25 хв. — залежно від величини і форми булочок.

Лукія Гриців

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Іванна Рожанковська
Анна Кравчук

Ірина Куровицька — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Томоруг
Софія Геврик

Оксана Фаріон

Мотря Воєвідка-Слоневська

Варка Бачинська
Омеляна Рогожа
Рома Лісович
Ярослава Рубель
Марта Богачевська-Хомяк
Ірина Стецьків

- 1-ша заступниця голови
- 2-га заступниця голови для справ організаційних
- 3-тя заступниця голови для справ культури
- 4-та заступниця голови для справ зв'язків
- протоколярна секретарка
- кореспонден. секретарка
- фінансова секретарка
- для справ преси
- вільний член
- вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Надія Шмігель
Катерина Івасишин
Марія Пазуняк
Люба Біловшук
Ольга Тритяк
Марта Пеленська

- суспільної опіки
- виховна
- музейна
- стипендій
- архівальна
- екології

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Лідія Колодчин
Марія Раковська
Олександра Кіршак
Марта Стасюк
Марія Полянська
Іванна Шкарупа
Любомира Калін
Марта Рудик
Теодозія Кушнір
Марія Одежинська

— Дітройт
— Філядельфія
— Нью-Йорк
— Північний Нью-Йорк
— Нью Джерсі
— Огайо
— Чікаго
— Нова Англія
— Центральний Нью-Йорк
— зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич
Таїсса Турянська
Лідія Черник
Надія Цвях
Рома Шуган

— голова
— член
— член
— заступниця
— заступниця

Ірена Чабан — головний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англійської частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS
Iwanna Rozankowskyj
Anna Krawczuk

Iryna Kurowyckyj — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Maria Tomorug
Sophia Hewryk
Oxana Farion
Motria Voyevodka-Slonievsky
Barbara Bachynsky
Omelana Rohoza
Roma Lisovych
Jaroslawa Rubel
Martha Bohachevsky-Chomiak
Irena Stecki

- 1-st Vice President
- 2nd VP — Membership
- 3rd VP — Culture
- 4th VP — Public Relations
- Recording Secretary
- Corresponding Secretary
- Financial Secretary
- Press
- Member-at-Large
- Member-at-Large

REGIONAL COUNCILS

Lidia Kolodchyn
Maria Rakowsky
Alexandra Kirshak
Martha Stasiuk
Maria Polanskyj
Iwanna Shkarupa
Lubomyra Kalin
Marta Rudyk
Theodosia Kushnir
Maria Odezhynska

— Detroit
— Philadelphia
— New York City
— New York - North
— New Jersey
— Ohio
— Chicago
— New England
— New York - Central
— Liaison for Branches-at-Large

STANDING COMMITTEES

Nadia Shmigel
Katherine Iwasyshyn
Maria Pazuniak

Luba Bilowchtchuk
Olga Trytyak
Marta Pelensky

- Social Welfare Chair
- Education Chair
- Art/Museum Chair
- Scholarship/Student Sponsorship Program Chair
- Archives Chair
- Ecology Chair

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych
Taissa Turiansky
Lidia Czernyk
Nadia Cwiach
Roma Shuhan

— Chair
— Member
— Member
— Alternate
— Alternate

Irena Chaban — Editor-in-Chief "Our Life"
Tamara Stadnychenko — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 533-4646; Fax: (212) 533-5237

Електронна пошта / e-mail: irynek@aol.com
<http://www.unwla.org/index.html>

Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.
Адміністратор-бухгалтер журналу "Наше Життя" — **Орися Яцусь**
Business Administrator "Our Life" — **M. Orysia Jacus**
Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

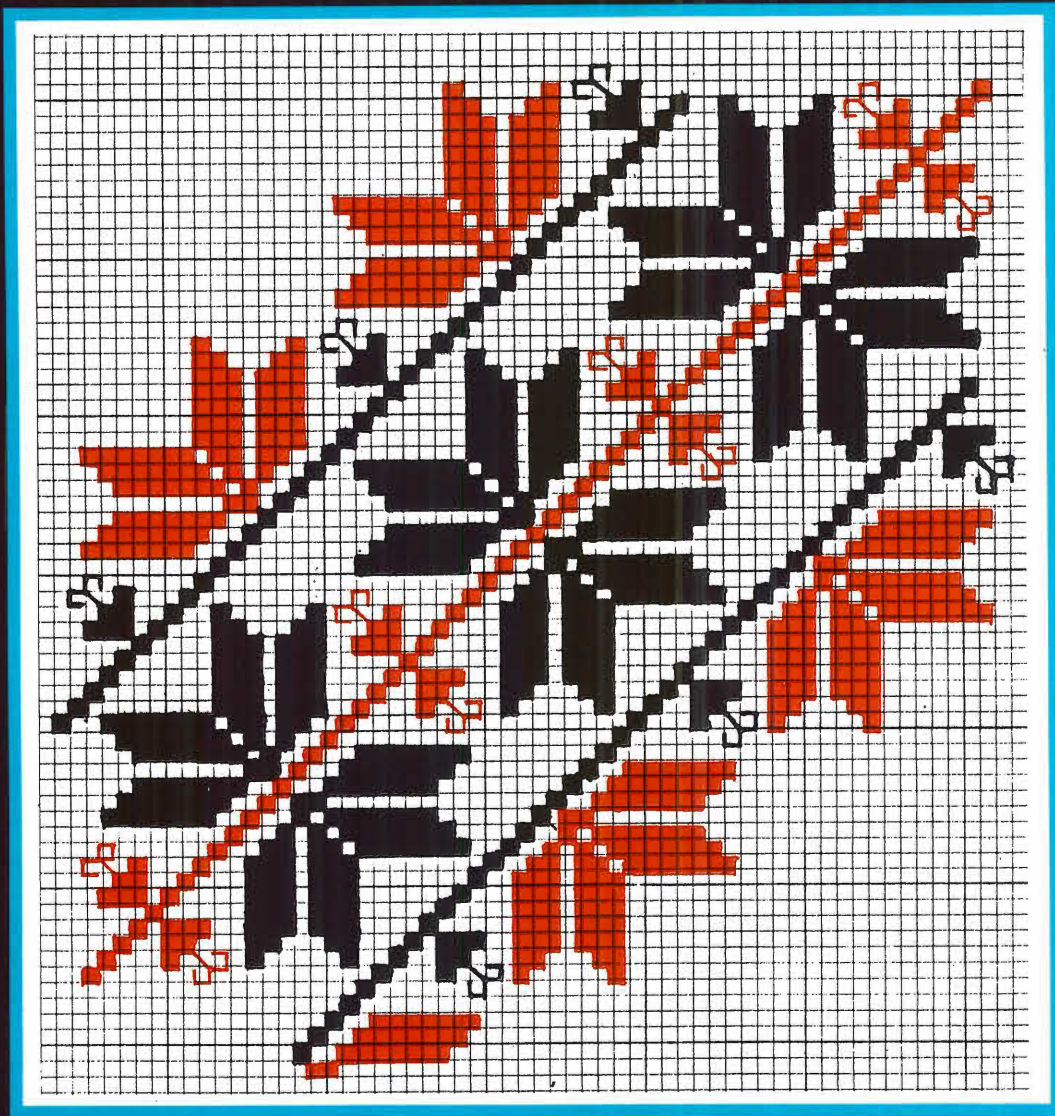
171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377
Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947
E-mail: UkrMus@aol.com

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at
Additional mailing offices (USPS 414-660).

108 Second Avenue, New York, NY 10003

Взори Західньої Галичини. Вишивати нитками ДМС помаранчевими ч. 900 і чорними.
Із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич.
Patterns from Western Halychyna. DMC orange 900 and black.
From the collection of Evhenia Bachynska-Fedusevych.